ПРОМІНЬ

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

PROMIN

Ч. 10 ЖОВТЕНЬ 1990

No. 10 OCTOBER 1990

ПРОМІНЬ

Ч. 10 ЖОВТЕНЬ 1990 РІК XXXI

видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

раз у місяць з винятком липня

Редагує Редакційна Колегія

Передплати і всю кореспонденцію слати на адресу:

PROMIN

P.O.Box 3551, Sta. B.,

Winnipeg, Man. Canada

R2W 3R4

Річна передплата в Канаді $15.00

Передплата до інших країн 17.00

Одна число 1.50

PROMIN

VOL. XXXI OCTOBER 1990 No. 10

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

Correspondence and subscriptions should be addressed to:

PROMIN

P.O. Box 3551, Sta. B.,

Winnipeg, Man., Canada

R2W 3R4

Subscription in Canada $15.00

Other countries $17.00

Single copy 1.50

Редакція застерігає собі право скорочувати дописи і виправляти мову. Хочемо дати місце в журналі всім тим, що дописують і тому всякі дописи мусять бути чітко написані і без обширнех описів.

ЗМІСТ

О. Гринь — Наші завдання 1

Н. Білоцерківець — Слово про рідну мову 1

Привіти 2

Уляна Пелех — Запорізька січ: зруйноване й уціліле 3

Листи до редакції 4

Катря Янківська — Людина з прагненням до культурної праці 5

Віра Смерека — Собор Святої Софії 6

Софія Качор — Бенкет на користь фонду Центру українських студій 9

Уляна Пелех — Людмила Старицька-Черняхівська, її зустрічі з Іваном Франком 11

Т. Г. — Особливості творчости Михайла Коцюбинського 13

Любомира — Куток порад 14

Helen Raycheba — Items Gleaned from United Kingdom Newspapers 15

Canadian Foundation for Ukrainian Studies 16

Neporany Fellows for 1990 16

Andrij Boyechko (NFU) — The Town of Craftsmen 17

Нашим дітям 20

Олександра Б. — Світлій пам'яті учителів 21

Марія Голод — Вічне прощання 21

Громадська і родинна хроніка 22-30

Квіти незабутнім 31

Для наших господинь 32

Пресовий фонд і побажання 33

Second Class Mail Registration Number 1925

International Standard Serial Number ISSN 038021-40

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada

НАШІ ЗАВДАННЯ

Завдання нашої організації Союзу Українок Канади були поставлені ще в першому числі нашого журналу шановною редакторкою пані Наталією Когуською.

„Журнал — (як написано в його першому виданні січень 1960 р.) — обіймає різні сфери життя — громадсько-суспільного, події в світі, культуру, господарські справи, українське народне мистецтво, здоров'я, плекання почуття гідности свого походження серед молодших, виховання." Щоби дати можливість познайомитись з цими завданнями молодшому поколінню, тим „що не мали спромоги навчитися свого письма" ми будемо продовжувати англійську секцію журналу. В цій секції ми постараємось заохотити молодь до вивчення мови своїх батьків. Ми повинні всіми силами підтримати потягнення нашого народу в Україні до повернення йому української мови (вона витіснена російською) в усіх сферах життя, до повернення Україні її незалежности і самостійности, тяжко здобутої в 1917-1918 роках.

Тепер, коли прорвалась „Залізна заслона", коли ми маємо можливість спілкуватись з українським населенням, коли ми можемо поїхати самі і ознайомитись з життям наших людей в Україні, наша праця повинна бути посилена.

Наш журнал постарається правдиво насвітлювати всі події в Україні, підтримувати всі заходи українців визволитись з-під ярма „старшого брата", який за історичними даними насправді є молодшим братом.

Українське жіноцтво, розсіяне по різних країнах вільного світу, має плекати між собою єдність думки. Ми повинні підсилювати віру в свої духовні вартості, ми повинні показати гідність нашого народу перед громадянами тих країн, в яких ми живемо.

Об'єднано ми можемо стати силою в підтримці прагнень України, як економічних, так і духових. І тоді буде нам приємно почути, що українці в Україні вдячні нам за збереження української мови і культурних здобутків попередніх поколінь.

Ми створили Світовий Конґрес Вільних Українців (СКВУ), щоб спільно провадити нашу громадську і культурну працю. При СКВУ працює Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада (СКВОР), яка в журналах відкриває „куток порад" в мовних питаннях і в питаннях виховання молоді. Користуймось цими порадами! Так само при СКВУ існує Комісія Українських Молодечих Організацій (КУМО). Вона буде давати поради нашій молоді. Ми будемо писати про працю цих організацій в журналі, будемо користуватись їхніми порадами, бо ж це ми спільно створили ці організації для нашої співпраці з усіма українцями в світі.

Щодо нашої організації Союзу Українок Канади.

Наша організація велика і сильна. Але ми повинні бути активніші, особливо в нашій культурно-виховній ділянці. Це не досить тільки читати поради, треба нам самим проводити ці поради в життя. Треба про це все писати до нашого журналу „Промінь", приймати активну участь в житті його. Тоді ми будемо знати про працю кожного відділу, його осяги і недотягнення. Будемо вчитись одні від других, помагати одні другим і тим самим самоудосконалюватись. Це скріпить наш Союз Українок Канади і наш журнал „Промінь".

А нашій пані Наталії Когуській бажаємо ще довгого доброго творчого життя!

Олена Гринь

Наталка Белоцерківець

СЛОВО ПРО РІДНУ МОВУ

Купана-цілована хвилями Дніпровими,
Люблена-голублена сивими дібровами,
З колоска пахущого, з кореня цілющого,
Із усмішки і сльози, сонця, вітру і грози
Наша мова.
Як осмута матерів, думи сивих кобзарів
І дівочі переспіви синіх вечорів,
Виплекана веснами і серцями чесними
Наша мова.
І болить душа моя, як недбальця стріну я,
Що цураються рідні, зневажа батьків пісні...
Я ж нащадком передам материнський світлий дар
І по світу пронесу нашу гордість і красу —
Рідну мову.

ПРИВІТИ

Сердечно вітаю 30-літній Ювілей жіночого журналу „Промінь" з його високодостойною Наталією Когуською, яка своїм умінням і своєю невтомною працею видавала його блискучо, як формою то так і змістом.

Журнал „Промінь" цілий час свого існування був тим ясним горіючим смолоскипом, що освічував українському жіноцтву дорогу до національної освіти та зогрівав їхні серця любов'ю до української культури.

Тому з великою радістю високо оцінюю журнал „Промінь", його вітаю, благословляю і всіх закликаю його читати і морально та фінансово його підтримувати.

З любов'ю у Христі
† *ВАСИЛІЙ,*
Митрополит

ВІТАЄМО

наш журнал „Промінь" з його 30-літнім існуванням! Оцінюємо і шануємо велику працю, яку він робить серед українських жінок у діяспорі. Складаємо щиру подяку довголітній редакторці Наталі Когуській за великий труд.

Вітаємо нову редакторку Олену Гринь і бажаємо їй витривалости і успіхів. Щасти Боже!

За відділ Союзу Українок в Оттаві, Онт.

Ліза Маларик — Голова
Галина Михальчук — Секретарка

———————

З нагоди 30-ліття журналу „Промінь" прошу прийняти від мене скромну пожертву в сумі $25.00 для його дальшого розвитку, для добра нашої організації і українського жіноцтва в цілому. Вам, дорога Пані Редактор, бажаю найкращих успіхів.

Анна Дорош
Саскатун

———————

З нагоди 30-ліття журналу „Промінь" складаю дар — $100.00 на пресовий фонд. Вам, дорога Пані Редактор, і всім Вашим працівникам-помічникам бажаю кріпкого здоров'я і добрих успіхів на майбутнє.

З пошаною
Марія Слижук
Давфин, Ман.

ЩИРА ПОДЯКА Н. КОГУСЬКІЙ

В січні цього року минуло 30 років з дня, коли вийшло у світ перше число нашого журналу „Промінь".

Це було великим осягненням для С.У.К. великою радістю, що ми вже нарешті маємо свій власний жіночий журнал „Промінь", на котрий наше членство чекало з нетерпінням і прагнуло здійснення цієї мрії.

Редакція журналу „Промінь" мала перед собою велике завдання. Журнал мав віддзеркалювати нашу організаційну працю, інформувати про міжнародні події, поширювати інформації про мистецтво, літературу, історію і т.д. „Промінь" є тим вогником, котрий заохочує наше членство до праці для збереження нашої ідентичності та для добра нашої організації і всього нашого українського народу.

Великою заслугою у цьому була невтомна праця нашої дорогої пані Наталії Когуської, котра була редактором у журналі „Промінь" 30 років. Вона посвятила свій редакційний хист, свої знання, свою працю та багато приватного часу для того щоб журнал був таким, яким він є тепер. Крайова управа Союзу Українок Канади в Саскатуні щиро дякує бувшій редакторці Наталії Когуській за її довголітню, віддану працю в журналі „Промінь" та у зв'язку з її відходом на заслужений відпочинок, бажає міцного здоров'я, щастя й приємного відпочинку.

За Крайову Управу С.У.К.,
Марія Воронюк — голова

———————

В імені Крайової Управи Союзу Українок Канади щиро вітаємо нову редакторку журналу „Промінь" Олену Гринь. Бажаємо Вам, пані редактор, творчих успіхів у редакторській праці, а журналові зросту видань і передплатників у майбутньому!

Щасти Вам Боже!

За Крайову Управу С.У.К.
Марія Воронюк — голова
Юстина Талпаш — рек. секретарка

———————

З нагоди нашого Золотого Ювілею щасливого подружнього життя вітаємо журнал „Промінь" і складаємо наш дар$50.00 на його виховну і культурну працю.

З найкращими побажаннями редакційній колеґії журналу.

Микола і Марія Скоморовські
Китченер, Онт

„ЗАПОРІЗЬКА СІЧ: ЗРУЙНОВАНЕ Й УЦІЛІЛЕ

Кожний народ докладає зусиль, щоб зберегти пам'ять про минулі події на своїй землі, бо знання про них необхідне для збереження історичної пам'яті в майбутніх поколіннях.

Україна була тереном, де події відбувалися постійно, а можливості надто обмежені, що досліди над минулим вимагали великого зусилля. Зокрема труднощі виявилися в останніх десятиліттях, коли, наприклад, знищення Січі Катериною II уважалося прогресивним явищем. І довгодовго після того мовчали...

Аж ось минулого року в Києві сталося, здавалося, неймовірне:

— З Києва 6 липня з Подолу віддані до самозречення науковій істині представники Львівського відділення Т-ва української мови ім. Т. Шевченка, Центр НТТМ, а також представники з Охтирки, Вінниці, з Тернопільщини, з Володимира Волинського, з Івано-Франківська, з Херсонщини, з Харкова, Крем'янця, Дрогобича, Макіївки, Скадовська та Одеси, відбувши концерт, під проводом кандидата історичних наук, після 20-літнього примусового відпочинку, Олени Апанович, про яку дотепно висловлювались: „перевелися козаки, один лишився, та й той жінка...". В 50-60 роках вона виявила себе в українській історичній науці провідником цілої школи Апанович". Школа ця заплідніла у згадані десятиліття мільйони українців та й не тільки них, а й інших, думки й почуття, що „з появою козацтва дух вольности розлився по Україні". За це витерпіла (як також її співробітники!) гоніння разом з однодумцями, але не зрадила справу. Ряди однодумців множились, хоч терпіли переслідування — карали, наприклад, два роки не допускали докторанта захистити дисертацію тільки за посилання на праці О. Апанович. Член Спілки художників Г. Марченко зберігав двадцять років свої проєкти пам'ятних знаків для Хортиці, мусів шукати інших засобів заробітку, ніж малярство.

Чому ж така ворожість до козацтва? Ті, що займали місця в президіях наплодили стільки „антиісторизму", що навіть середньошкільник може „убрати їх у рамки здорового глузду", бо — казали ті при владі, що козаки — це февдалипани. А відомо, що — в перекладі з тюркської мови козак — вільна людина. Та чи тільки те? Існують вандали, що руйнують музеї в Києві у нашому часі. І тепер є загроза Берестечку, хоч є серед нас стільки захоплення публіки працями Д. Яворницького, М. Грушевського, але і в час перебудови пасеться худоба на козацьких цвинтарях, а хвилі забирають „захисників і героїв України", наші національні святині, уцілілі рештки козаччини не мають охорони, вісім разів змінялося розміщення самої Запорізької Січі, її залишки.

Маршрут п.н. „Запорізка Січ: зруйноване й оціліле", що його зорганізувала редакція журналу „Пам'ятки України", а підтримало Українське товариство охорони пам'яток і Український фонд культури при матеріяльній підтримці Міністерства меліорації та водного господарства УРСР, кооператива „Отакі справи", а провадила Олена Апонович — кандидат історичних наук, яка зібрала грубезні теки документів про Запорізьку Січ, щоб їх звірити з „голосом самої землі".

Експедиція мала два основні завдання:
1) звірити правду в історії запорізького війська, бо унеможливив це час репресій в науці 60-70 років, за „панування Скаби і Маланчука", коли „матінка історія була перетворена на куховарку при малоосвічених ідеологах"; 2) звірити стан уцілілих решток пам'яток козаччини — національних святинь. Найскладнішою при цьому є справа — довідатися, яка доля спіткала історичні залишки та розміщення самої Запорізької Січі.

Безпосереднім стимулом до підготовки експедиції була візита в редакції „Пам'ятки України" В. Вечерського — голови Товариства охорони пам'яток та його колеґи В. Ленченка — старшого наукового співробітника Київської філії Всесоюзного науково-дослідного інституту теорії архітектури і містобудування. Володимир Вечерський приніс із собою склад власної статті „Про архітектуру Запорізької Січі", яка мала появитися у збірнику „Українське мистецтвознавство" в 1974 році у видавництві „Наукова думка", але склад її було знищено. Проте ж автор не залишив своєї теми, він далі досліджував історію Січі, багато разів обстежував її городища. Цими ж пам'ятками цікавились інші професійні археологи — д-р історичних наук Д. Телегін, історик член-кореспондент АН УРСР Ф. Шевченко, які радісно зустріли проєкт мандрівки козацькими дорогами ентузіястки його й організаторки та керівника Олени Апанович. Повідомлення про цю експедицію було за епіграфом — слова етнографа і письменника О. Афанасьева-Чужбинсько-

го: „Ми (з Т. Г. Шевченком) мріяли про подорож у дубі на Запоріжжя, потім до Лиману, пошукати залишків старовини, що зникають вже від дослідників, а що в обох нас не вистачило коштів, то ми відклали це до кращих часів". Чи настали тепер кращі часи ще невідомо, бо без підтримки громадянства задумана акція обстеження і впорядкування вцілілих залишків козаччини чи буде реальна?.. Кошти на експедицію, про яку тут мова, дало Міністерство меліорації та водного господарства УРСР. Його працівники О. Русинок і В. Ткаченко дали добрий початок.

А молодь Києва, що тримала гасло „Пам'ятки України новим кошем стали" під час святкування на Андріївському узвозі зібрала спонтанно, прочитавши журнал „Пам'ятки України", 1200 крб. Це були члени „Просвіти" Олесь Кравченко, Роман Чмерук, Олекса Починок та їхні однодумці, одягнені в козацькі однострої.

Історія запорізького лицарства, як про це свідчать численні листи краєзнавців, хвилює і дорослих, і молодь. Українець — А. Панієль — іміґрант, що живе в Парижі, має намір відкрити музей запорізького козацтва при співпраці керівника західньонімецької фірми „Модерн-маркетінґ-Мюнхен" І. Зубенка.

З великим ентузіязмом вітала кількатисячна маса учасників добродійного концерту, що відбувався (перед мандрівкою на Січ, 2 липня минулого року) в Центральному парку у Києві п.н. „БЛАГОСЛОВІТЬ". О Апанович, яка у своєму слові згадала, що від 1930-их років, коли було поневіряння Д. Яворницького, ніхто не збирався продовжувати його працю.

О. Апанович захоплено промовляла: „Яке вирування народного духу! Яке одностайне поривання до предківського минулого, що ледь не вчора було ідеологічною крамолою... Виходить, нічого-нічого не вийшло у тих безбатченків!"

Концерт, у програмі якого пісень про козаччину найбільше, хвилював, спонукував молодь виступати, а О. Кравченко і Р. Чмерук не випускали з рук власноручно змайстрованих шабель. Прапори національні й малинові козацькі й бандури і людські тисячні голоси-хори повідали козацьку славу всім зустрічним під час мандрівки пам'ятними місцями Черкащини, Чигирину, Суботова, Мельника, Холодного Яру, Яснозір'я, де зустрічали мандрівники багато святощів з минулого України.

Уляна Пелех

Подано за „Пам'ятки України"
ч. 4, 1989 року.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Шановна редакція журналу „Промінь".

Я Магдалина Гулей з села Шишківців Кіцманського району Чернівецько області, приїхала в гостину до своєї тітки Параски Колат в Едмонтоні.

В мене тут була велика родина, тут спочивають вічним сном мої дідик і бабка, Гордеї — Василь і Санда, тут спочивають вічним сном мої вуйки Олександер Гордей, бувший посол до Вашого парламенту, Василь Гордей, дорогі мої тітки: Катріна Вушинська, Василь Козак.

Я написала маленький віршик і якщо це можливо, помістити у Вашому журналі і зробити приємність для одної лиш тітки Парасії.

З щирою повагою до Вас Магдалина Гулей.

———————

УКЛІН ТОБІ, МОЯ РОДИНО

Канадо, Канадочко, десь я маю тут родину.
Нарешті я приїхала до неї — у гостину.
Дивлюся в один бік, дивлюсь у другий
Та не вижу ніде я своєї рідні.
Дивлюсь за людьми, та й в їх лиця вдивляюсь,
Може кого зустріну, може кого впізнаю.
Відай якась тут є велика причина,
Що не зустрічає мене моя родина.
Про те, що я приїхала, родиночка нічого не знає,
Бо вже на канадському цвинтарі вічним сном спочиває.
Піду на могили та помолюся
Та від рідного краю низенько вклонюся.

Магдалина Гулей з Буковини

———————

Шановна Редакціє!

З приємністю очікую кожного числа журналу „Промінь". Найбільше цікавить мене громадська праця по наших відділах та події з українського життя у світі.

Висилаю передплату на три роки, а спеціяльно дарую $30.00 по долярові за кожний рік на продовження цінної праці. Найкращі побажання засилаю всім теперішнім і майбутнім працівникам нашого журналу.

Марія Макаренко,
Ст. Катерінс, Онт.

———————

Шановна Редакціє!

Жертвуємо $100.00 на журнал „Промінь" з нагоди нашого Золотого Ювілею щасливого подружнього життя. Бажаємо всій управі журналу доброго успіху у Вашій культурній і творчій праці на многії літа.

Владислав і Аделя Ваврух,
Реджайна, Саск.

КАТРІЯ ЯНКІВСЬКА

ЛЮДИНА З ПРАГНЕННЯМ ДО КУЛЬТУРНОЇ ПРАЦІ

Євгенія Ярошинська (1868-1904) — письменниця, активна громадська діячка, що внесла цінні здобутки у розвиток української культури і літератури на Буковині в кінці XIX — в початку XX сторіччя.

Працюючи учителькою, Є. Ярошинська також захоплювалася літературною творчістю та збиранням народної творчості.

Літературно-естетичні погляди Є. Ярошинської формувались не тільки під впливом української літератури, а й під впливом народньої творчості. Вона безмежно любила народні пісні, в яких змальовувалось важке життя селян і їх мрії про краще майбутнє.

Полюбивши народню творчість, Євгенія Ярошинська протягом всього свого життя багато часу присвятила фолкльорній та етнографічній праці.

У 1886 році, „Руська бесіда", в Чернівцях оголосила конкурс на кращий збірник народніх пісень. Є. Ярошинська послала записані нею 150 пісень. Разом з цим вона послала до „Руської бесіди" прислів'я, приказки та загадки. Частина з них друкувалась у „Бібліотеці для молодіжі".

Є. Ярошинська завзято продовжує збирати фолкльорний і етнографічний матеріял. У 1901 році вона посилає до Львівської „Просвіти" етнографічну розвідку „Весільні обичаї буковинсько-руського народу в подністрянських околицях", яка була надрукована того ж року в календарі „Просвіта".

Окремі збірки вона посилала І. Франкові, які друкувалися в газеті „Батьківщина" та журналі „Народ". Листи від активного збирача усної народної творчості П. Кирківа, редактора газети „Буковина". У листі до Є. Ярошинської від 20 березня 1888 року він писав: „Велику та й дуже велику втіху справили Ви мені, Високоповажана пані, цінним дарунком, колисковими співанками... В таких іменно піснях скривається цінний скарб народньої жіночої поезії, бо ж в них найкраще відданий увесь трепет гарячого материнського серця, повного святих чувств любови до ніжної слабосильної дитини".

Багато рисунків народніх вишивок посилала Є. Ярошинська до німецького журналу, щоб також ознайомити німецького читача з народньою творчістю буковинців, а також багато пісень, прислів'їв, приказок. Вона послала також до Праги, Чехії, ряд цінних етнографічних матеріялів (зразок народнього одягу, записи легенд, описи народніх вірувань про сонце, місяць тощо. Календар з записом свят, гербарій лікарських рослин з поясненням, яка сила приписується народом кожній рослині та інше). Через Ф. Ржегоржа посилає Є. Ярошинська до чеських журналів рисунки народніх вишивок. У цей час чеський учений робить дуже багато для того, щоб ознайомити своїх людей з великою працею буковинської письменниці у збиранні народної творчості.

Вона писала до Ф. Ржегоржа: Роблю це „для звеличання мого народу, рада б я також бодай чимсь причинитися", писала вона 8 серпня 1890 року. У наступному листі від 20 червня 1890 року П. Кирчів писав: „Сам не знаю, якими словами почати Вам дякувати за прислані мені колисанки, за ці надцінні перли народньої музики, якими Ви мене отце обдарували. Велике спасибі Вам і Вашому талантові, що якраз без втоми та без знеохоти взялись Ви так щиро до цеї важної, хоч вельми трудної праці, із-під мулин часу відгрібувати скристалізовані народні сльози злиднів і недолі в надцінні жемчуги, щоб їх складати до скарбниці в ділянці нашого простолюддя.

Знаючи Ваші попередні заходи і щирі труди в тім напрямку, бачивши великі добутки тих заходів, я можу щиро і без облуди сказати: честь і слава Вам, Вашому талантові і Вашій невпинній праці... Із поміж зібраних мною колисанок Ваші найкращі".

Фолкльористична діяльність Є. Ярошинської безперечно пов'язана з її літературною діяльністю. З народних пісень, казок, оповідань вона черпала теми і образи до багатьох своїх творів, а прислів'я, приказки, образні вимови з народньої розмови послужили їй добрим матеріялом до мовної тканини її писань.

Багато народніх пісень Євгенія Ярошинська використала: у своїх творах „Вірна любов", „Проклятий млин", „Липа на межі", „Понад Дністром", „Перекинчики" та інші. Також для дітей Є. Ярошинська написала понад 30 оповідань, казок, байок: як „Лис й бузьок", „Царство овадів", „Панна і мужичка", „Найбільший скарб", „Сніг", „Орел і лис", та багато інших. В Україні видали Є. Ярошинської „Вибрані твори", 1958, стор. 369.

Авторка все життя захоплювалася народньою творчістю. Її діяльність була виявом великої любови до народньої творчості.

ВІРА СМЕРЕКА

СОБОР СВЯТОЇ СОФІЇ

„Заложи Ярослав город великий,
у него же града суть Златая
Ворота; заложи же і церковь
Святия Софья..."

ІСТОРІЯ СОБОРУ

Кожна країна світу має свої славні святині, гордість і окрасу своєї землі. Вони є центрами релігійного життя тих країн, і про них знає увесь світ. Італія має свою базиліку св. Петра в Римі, Франція — Нотр Дам в Парижі, Англія — Вест Мінстер і Собор св. Павла в Лондоні.

В Україні споконвіку релігійним центром був Собор Святої Софії в Києві. Київ з своїми святинями-золотоверхими церквами на протязі віків був мрією кожного побожного християнина в Україні, місцем прощ і молитов українського народу. До Києва люди йшли з великою вірою і любов'ю, щоб помолитись Богу за спасіння й щастя-долю своєї родини.

Зближаючись до Києва, прочани дивились на осяяні сонцем золоті бані Св. Софії, Києво-Печерської Лаври, Михайлівського монастиря та всіх церков у Києві, побожно хрестилися, і з просвіченим серцем входили до „Святого Града" — Києва.

Собор Святої Софії є древня святиня Києва. На протязі багатьох століть Софійський Собор був культурним центром України, тут писалися літописи, була заснована школа, перша на Русі-Україні бібліотека, поширювалось Християнське Благовістя по всій Східній Европі.

Про це оповідає Літопис св. Нестора: „Заложи церковь св. Софья — Премудрость Божью Ярослав... Він невикінчене Володимиром закінчив, як Соломон Премудрий заходи Давидові. Створив Дім Божий, великий і святий в честь Його премудрости, на освячення Твого міста, і прикрасив його всякою красою: сріблом, золотом, дорогоцінними каменями, дорогим церковним посудом. Отже церква, створена ним, стала славною й дивною в усіх околишніх країнах, і на всій півночі земній від сходу і до заходу не знайдеться храму, подібного до нього". (1051 рік. З промови митрополита Іларіона в св. Софії.).

Собор Святої Софії був побудований Великим Князем Київським Ярославом Мудрим в честь перемоги над східніми ордами печенігів, і в подяку Великому Богу за звільнення Київської Русі-України від лютих ворогів — наїзників. Собор став виявом усієї творчої енергії українського народу часів княжої доби Ярослава Мудрого XI століття і наступних віків нашої історії.

Свята Софія Київська стала не тільки виявом творчого генія нашого народу, його жертвенности і віри-любови до Бога, а свідком всієї великої історії України і хресних шляхів її народу, що по терпіннях завжди ввінчувалися тріюмфом перемоги.

Собор Святої Софії був збудований в Києві в добу розцвіту Київської Держави Ярослава Мудрого, славної тоді в цілому світі і одної з наймогутніших в Европі.

Дата побудови Святої Софії припадає на рік 1037, рік славної перемоги над ворогами-печенігами.

Від того славного часу, тріюмфу Русі-України в цілому світі, Собор Святої Софії був свідком найважливіших історичних подій в житті українського народу, свідком великих воєн, страждань і тріюмфу.

В Соборі св. Софії відбувалися всі державні церемонії вступу Київських князів на престол. Тут відбулася коронація царським вінцем великого князя Володимира Мономаха. В Соборі поховано багато українських князів, починаючи від Ярослава Мудрого, похоронено багатьох славних митрополитів Київської Русі-України.

Перед Собором св. Софії в Києві українське духівництво і народ тріюмфально зустрічали великого гетьмана Богдана Хмельницького, як свого визволителя від польського панування. Це було в грудні 1648 року.

22 січня 1918 року біля Софійського Собору, на Площі Богдана Хмельницького, було проголошено IV Універсал Самостійности України, а 22-го січня 1919-го тут проголошено Соборність Української Самостійної Держави.

В Соборі св. Софії на свято Покрови 14-го жовтня 1921-го року волею народу було відновлено Українську Автокефальну Православну Церкву та висвячено Первоієрарха Київського і всієї Русі-України Блаж. Владику Митрополита Василя Липківського, як рівно ж єпископат УАПЦ. Вони загинули мученицькою смертю за відродження Української Автокефальної Православної Церкви, проте Українська Автокефальна

Православна Церква живе, вкріпляється і розростає по цілому світі і в тайниках душі української на рідних землях, аж поки запанує переможно знову в своїй Святині — Софійському Соборі в Києві, щоб восхвалити Бога в рідній мові.

Багато страждань, руїни, пограбування зазнав Київ і Святині його, а з ними й Собор Святої Софії. Чисельні вороги на протязі століть хотіли знищити Собор св. Софії, як святиню душі народньої і осередок української незалежности.

Перший пограбував Київ і Собор св. Софії Суздальський князь Андрій Боголюбський в 1169-му році, коли він з „чужою українцям мовою і чужими звичаями військом своїм здирали шати з святих образів у Київських церквах, здіймали дзвони, грабували все, що було цінного в Києві, а людей жорстоко убивали і забирали в неволю". (Д. Дорошенко „Історія України".).

Вдруге зазнав руїни Київ в році 1203, коли Рюрик Ростиславич здобув Київ і пограбував Київські Святині і найбільше Собор Святої Софії, забравши звідти багато цінностей.

Війни з ордами монголо-татар в 1223-40 роках принесли нову руїну Україні і Києву. Загинули тисячі народу, обороняючи Київ і його Святині. В Двсятинній церкві, де зібрались останні оборонці Києва, завалилися хори, і поховали Киян — борців з диким ворогом. Київ тоді опинився в ворожих руках, які нещадно грабували і нищили все на своїому шляху, і піддали великій руїні Собор Святої Софії.

На протязі дальших століть війни з татарами, турками, поляками, росіянами приносили нові страхіття і руїну Україні, Києву і Святій Софії — центру релігійного й культурного життя Київської Русі-України.

В 1416-му році Собор Святої Софії пограбував татарський хан Едигей. В 1482-му році Собор пограбував знову хан Менгелі-Гирей. Він знищив, спалив і пограбував Київ, а золоті чаші і всі скарби з Собору св. Софії відіслав у дарунок московському князю, який підмовив татар іти війною на українські землі Литовської тоді держави. (Д. Дорошенко — „Історія України".).

Литовсько-Польське панування в кінці 16-го століття, панування унії на Україні принесли нові страждання українському народові і нову руїну українських Святинь і Собору Святої Софії.

О. Повстенко так описує ті страшні часи:

„Уніятська навала 16-17 століття додала ще більшої руїни Святій Софії. В 1621-му році київські городяни скаржились на те, що пан Садковський: „церков Софійскую обидрал, олово обобрал, а трєсками покрил умисленнє, аби се обалити, як і інші мури поваляться". Городяни

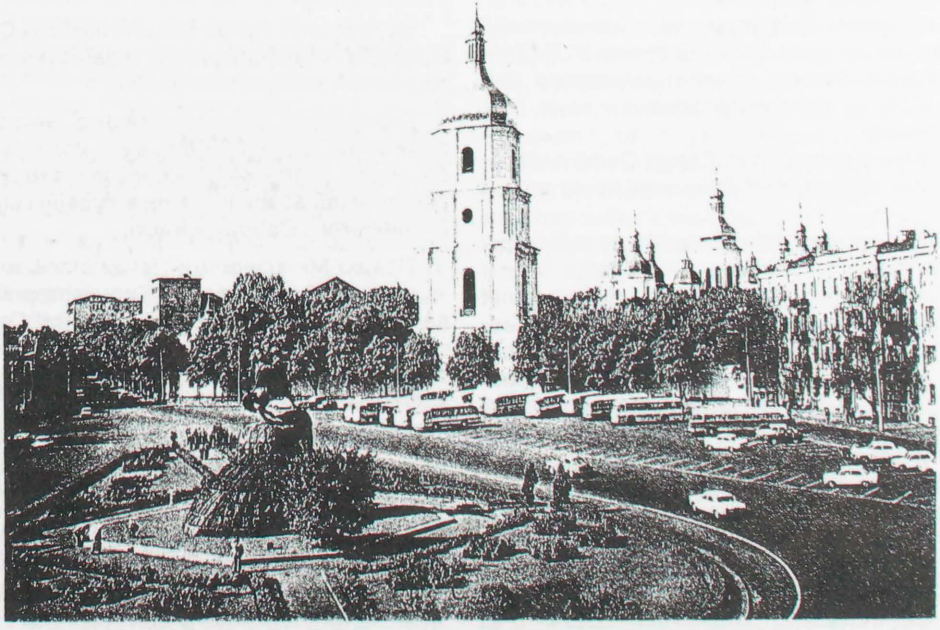

Софійський собор у Києві

просили покрити її хоч соломою „жеби єй не гнити". („Катедра св. Софії в Києві" — УВАН США, 1954 рік).

Інший історик так описує ті часи:

„На оголених склепіннях росли бур'яни, а в храмі блукали дикі тварини. Богослуження було припинено в св. Софії. Уніятське духівництво не дбало про реставрацію Собору на протязі майже півстоліття".

В ближчі до нас часи 20-го століття, в час революції в Росії 1917 р. і в боротьбі за панування більшовицької влади в Україні, Собор св. Софії зазнав ушкоджень з гарматних набоїв червоної армії.

Після відродження Української Автокефальної Православної Церкви в 1921-му році Собор Святої Софії, духівництво і вірні стали жертвами переслідувань більшовицькою владою, яка панувала в Україні.

Собор Святої Софії перестав існувати, як Храм Божий.

Проте боротьба вірних з новою безбожницькою владою в Україні тривала до 1934-го року.

Знищивши штучним голодом 1933-го року сім мільйонів українського народу, влада УССР, що виконувала волю Москви, заподіяла остаточний удар українській духовості. В Києві було зірвано древню Святиню — Михайлівський Монастир в 1934 році, а за тим розпочалося нищення церков у Києві і по всій Україні.

Собор Святої Софії указом Сов-нар-кому УССР з 1934-го року було обернено в „Софійський Музей". Велика кількість церковних цінностей Собору була пограбована і вони безслідно зникли.

Від 1945-го року Собор Святої Софії перебуває під опікою Української Академії Архитектури УССР.

В час 2-ої світової війни була знищена ще одна Святиня Києва, збудована в 1073 році сином Ярослава Мудрого Святославом. Це славний Успенський Собор Києво-Печерської Лаври. Підложена ворожа міна в 1941-му році перетворила красу і гордість Києва — Золотоверхий Успенський Собор в гору каміння. Місце молитов тисячів прочан до Києва зникло навіки. (Джерела говорять, що міна була підложена совітськими партизанами в час окупації Києва німцями.).

Собор Святої Софії стоїть і тепер. Золоті бані його велично височіють над Києвом, немов охорона від всіх лихоліть нової доби.

В 1921-му році, коли було відродження Української Автокефальної Православної Церкви, сталося чудо. Золоті бані Собору св. Софії нерукотворно оновилися новим сяйвом позолоті бань. Неначе нові, вони засяяли таким блиском, що всі молилися й прийняли це за чудо, як знак милости Божої для України в час відродження Української Автокефальної Православної Церкви. Безбожники в той час, щоб заперечити чудо, говорили про „атмосферичні впливи", що обновили позолоть бань, проте ніхто їм не вірив.

Нової обнови чекає Собор Святої Софії в наш час.

Після кожної руїни від ворожих нападів на Київ, Святиня Софійського Собору старанно відбудовувалась. Відбудовували й прикрашали Собор Київські князі, гетьмани, митрополити разом з найкращими майстрами і з поміччю всього українського народу.

Про віднову Софійського Собору в 17-18 століттях розказує історик і дослідник Київської Святині О. Повстенко в своїй книзі „Катедра св. Софії":

„Тільки коли православні київські братчики взялися за діло оборони християнської віри в Україні, — тільки тоді почалося відбудовування Святої Софії. У 1642 році митрополит Київський і Всієї Руси-України ПЕТРО МОГИЛА відновив Божі Служби у Святій Софії і започаткував відбудову її. Він покрив цей храм новим дахом і зробив багато інших реставрацій".

Митрополит Петро Могила називав Собор св. Софії „Єдиною прикрасою українського народу, головою й матір'ю всіх церков".

Передчасна смерть великого митрополита Київського Петра Могили, коли йому було лише 50 років, (1596-1647) перервала великий труд оборони православної віри в Україні і відбудови Софійського Собору в Києві.

Працю Митрополита Петра Могили продовжував новий митрополит Сильвестер Косів. Після нього працю віднови Собору св. Софії продовжували наступні митрополити: Варлаам Ясинський, Рафаїл Заборський, Тимофій Щербацький та інші.

Війна під проводом Богдана Хмельницького за визволення України від Польщі не дозволила повністю відновити Собору Святої Софії.

І тільки за гетьмана Івана МАЗЕПИ, з його допомогою і опікою Собору св. Софії, Собор було відновлено остаточно. В тому вигляді він зберігся до нашого часу.

(Продовження буде)

БЕНКЕТ НА КОРИСТЬ ФОНДУ ЦЕНТРУ УКРАЇНСЬКИХ КАНАДСЬКИХ СТУДІЙ

У четвер 30 листопада 1989 р., відбувся другий з черги бенкет на користь Фонду Центру українських студій при Манітобському університеті.

Хоч основною ціллю цієї імпрези було збільшити нерухомий капітал Фонду, це була також нагода познайомитися з академічною діяльнстю Центру українських канадських студій та з його розвитком від заснування в 1981 р.

Господарем цього вечора був достойний Богдан Гевак, головний суддя Манітобської королівської лави і член Дорадчого комітету Центру українських канадських студій, У своєму інформативному вступному слові, він з'ясував мету і працю Центру наголошуючи розвиток його академічної програми для збреження української спадщини в Канаді. Він підкреслив, що Манітобський університет — єдиний в Канаді університет в якому студент може отримати ступень бакалавра (В.А.) в галузі студій української канадської спадщини. Крім координації академічної програми, Центрові був наданий ширший мандат — допомагати в поширенні дослідницької роботи в галузі української канадської спадщини й допомагати українській громадськості берегти й розвивати цю спадщину.

Серед почесних гостей за головним столом були: Преосвященний Єпископ Юрій, представник Української Православної Церкви в Канаді; о. мітрат Роман Добрянський, представник Митрополита Кир Максима Германюка з Української Католицької Церкви в Канаді; достойний Джім МакКрай, генеральний прокурор Манітоби і представник прем'єра Манітоби; д-р Лев Мелоський, голова Комісії університетських дотацій; д-р Генрі Дакворт, канцлер Манітобського університету; д-р Фред Стамбрук, віце-президент по академічних справах Манітобського університету; д-р Роман Єринюк, ректор Колеґії Св. Андрея, д-р Петро Кондра, професор емерит Манітобського університету, і д-р Наталя Апонюк, директор Центру українських канадських студій.

Крім вищезгаданих гостей, господар привітав присутніх на залі — достойних В. Дарійчука і Т. Ґловацького, судді Манітобської королівської лави; Айву Йов, посла Манітобської леґіслятури і представника лідера опозиції Шарон Карстерс; Григорія Гарап'яка, посла Манітобської леґіслятури і представника лідера НДП Ґарі Дуер; Марка Міненка, посла Манітобської леґіслятури. Особливо тепло привітав д-ра Михайла Іванчука, автора шести книжок про поселення українців у Манітобі, який недавно був нагороджений почесним докторатом в Колеґії Св. Івана при Манітобському університеті.

Окремі привіти для ЦУКС переслали Митрополит Кир Максим, сенатор Натан Нурґіц, достойний Джейк Епп — міністер енергетики, копалень і ресурсів, Билл Норрі — посадник міста Вінніпеґу, і д-р Дмитро Ціпивник — президент Комітету українців Канади.

У своєму привітальному слові, д-р Наймарк, президент Манітобського університету, коротко описав критичний фінансовий стан канадських університетів пояснюючи, що урядові субсидії на потреби вищої освіти далеко не дорівнюють інфляції та загально зростаючим коштам освіти. З цієї причини у вісімдесятих роках університети щораз більше були змушені шукати інших джерел приходу, наприклад шляхом влаштування збіркових акцій і шляхом творення різних фундацій та пропам'ятних фондів. Д-р Наймарк висловив признання українській громаді за її виразуміння справ освіти та за її щедру підтримку Центру українських канадських студій.

Д-р Роман Єринюк, ректор Колеґії Св. Андрея, підкреслив тісний зв'язок і співпрацю Колеґії з Центром та запевнив, що це близьке відношення продовжуватиметься і в майбутньому.

Достойний Джім МакКрай передав привіт від уряду Манітоби та від його прем'єра. Він підкреслив зобов'язання уряду до політики багатокультурности, а також до розвитку якісної вищої освіти у Манітобі.

Д-р Лев Мелоський пояснив завдання Комісії університетських дотацій відносно визначення висоти урядових субсидій поодиноким університетам. Праця комісії, казав він, ускладнена тим, що уряд дає до її розпорядимости обмежені фонди податковців, які не дорівнюють вимогам і потребам поодиноких університетів.

Д-р Фред Стамбрук, віце-президент по академічних справах Манітобського університету, нав'язав розвиток української канадської академічної програми до відзначення 100-ліття поселення українців у Канаді в 1991/92, підкреслюючи, що один етап цього побуту — етап забезпечення збереження культурної спадщини укра-

інців канадців — є завершений, про що свідчать різні поважні культурно-освітні установи та катедри, інститути й центри українських студій. на його думку, настав час розвинути другий етап — етап докорінних дослідів і глибинної аналізи українського життя і його процесів. Сучасне відродження в Україні відкриває українським науковцям нові можливості співпраці у цьому відношенні. Він заохочував посилити зв'язки з науковцями і зі вченими в Україні та використовувати програми вимін професорів і студентів між канадськими й українськими університетами.

Д-р Петро Кондра говорив про Фонд Центру українських канадських студій, який став дійсним у 1987 р., завдяки першому княжому дарові $20,000.00 від панства Форвина і Марії Богданів з Ванкуверу. Від того часу Фонд Центри зріс до біля $75,000.00 із пожертв щедрих громадян і українських громадських організацій. Збільшення капіталу Фонду, казав він, уможливить довготривале існування Центру та розвиток його академічної програми. Цього року пожертви пов'язані з бенкетом-бенфісом принесли біля $16,000.00 для Фонду ЦУКС.

Приємну і легку атмосферу створив чоловічий квартет у складі д-ра Івана Майби, д-ра Сергія Радчука, Томи Дудича і Лева Луча, який виконав бездоганно в'язанку українських пісень.

На закінчення, д-р Наталя Апонюк, директор Центру українських канадських студій, подякувала всім присутнім за участь і за жертвенність та висловила надію, що і в майбутньому українська громадськість щиро й щедро підтримуватиме українські канадські студії. Вона оголосила, що на слідуючому бенкеті головним гостем буде достойний Іван Сопінка, суддя Верховного суду Канади.

Співорганізаторами бенкету були Жіночий алюмнат Альфа Омега, Манітобський провінційний відділ Комітету українців Канади, Український народній дім, і Клюб українських професіоналістів та підприємців у Вінніпеґу. Комітет „Прихильників Центру" очолював достойний

Почесні гості на бенкеті: зліва — дост. Богдан Гевак, головний суддя Манітобської королівської лави; д-р Наталя Апонюк, директор Центру українських канадських студій; д-р Роман Єринюк, ректор Колеґії Св. Андрея; п-і Р. Кондра; д-р Арнольд Наймарк, президент Манітобського університету; п-і Дакворт; д-р Лев Мелоський, голова Комісії університетських дотацій; о. мітрат Роман Добрянський, представник Української Католицької Церкви, Його Преосвященство Єпископ Юрій, представник Української Православної Церкви; п-і Мелоська; д-р Генрі Дакворт, канцлер Манітобського університету; п-і А. Єринюк; Джім МакКрай, генеральний прокурор Манітоби; д-р Фред Стамбрук, віцепрезидент по академічних справах Манітобського університету; д-р Петро Кондра, професор емерит Манітобського університету.

ЛЮДМИЛА СТАРИЦЬКА-ЧЕРНЯХІВСЬКА, ЇЇ ЗУСТРІЧІ З ІВАНОМ ФРАНКОМ

З великою радістю згадує дві зустрічі Людмила Старицька з дуже прославленим поетом, письменником і громадським діячем Іваном Франком, вона знала його з оповідань батька й матері. Батько познайомився з ним був, ще в Марієнбаді, перебуваючи на лікуванні.

Сама ж Людмила вперше зустрілась з Франком зовсім малою у особливих обставинах, тобто під час шлюбу поета з Ольгою Хорунжинською (травень 1886). Виїзд весільної пари до церкви відбувся з господи Старицького, отже добре запам'ятала малою дівчинкою вигляд молодої пари у шлюбних одягах. З цієї події дитина

могла усвідомити собі те, що між Іваном Франком і батьками Людмили були близькі й приязні взаємини.

Коли ж Людмила скінчила гімназію, тоді вже слава про Франка поширена була в усій Україні. Творчість Франка доходила різними шляхами, не зважаючи на заборону, до молоді й вона читала її, передаючи з рук до рук, обмінювалася поглядами, словом черпала з неї духову поживу. До того Людмила знала поезії Франка напам'ять, бо її батько, відомий артист, любив читати вголос твори Франка, зокрема вірш „Коли б я мав гори, що спиняють хмари" деклямував часто, і зустрічав з великою радістю кожну нову художню його річ із захопленням.

Друга зустріч з Франком була у Львові, коли Людмила, одружившись з Олександром Черняхівським, д-ром медицини і професором, поїхали обидвоє поклонитись Львову 1899 р. й українському громадянству, бо тоді Львів був для українців сходу П'ємонтом культури України. В місті зосереджувалась культура з українськими науковими закладами, редакціями, друкарнями. То ж українські письменники Східніх земель вчені, педагоги рвалися до Львова, бо

Богдан Гевак. У складі Комітету були (за азбучним порядком): д-р Наталя Апонюк; о. д-р Олександер Баран, президент Української вільної академії наук; Бетті Анн Ваттс, голова Екзекутиви Батьківського комітету сприяння української мови в Манітобі; д-р Роман Єринюк, член Дорадчого комітету ЦУКС; Павліна Іґнаш, президент Союзу українців самостійників на Манітобу і голова Манітобської екзекутиви Союзу українок Канади; Володимир Климків, філія УНО (Ст. Боніфас); д-р Петро Кондра, член Дорадчого комітету ЦУКС; Іванна Левандовська, голова Дирекції Осередку української культури і освіти; д-р Ігор Майба, заступник голови УНДому; д-р Лев Мелоський, голова Канадської фундації на українські студії; Федір Микитишин, голова УНДому; Нестор Мудрий, голова Клюбу українських професіоналістів та підприємців; Мирон Павловський, представник Клюбу українських професіоналістів та підприємців; алюмнат Альфа Омега; Тарас Прихітко, голова Дирекції Фундації „Освіта"; д-р Сергій Радчук, голова Дирекції Фундації ім. Тараса Шевченка; Галя Фенюк; Оленка Шаварська, віце-президент Жіночого алюмнату Альфа Омега; Леся Шалюк, секретар Манітобського відділу КУК; Петруся Щур, колишня голова Жіночого алюмнату Альфа Омега.

Софія Качор

Адреса Центру Українських Канадських Студій:

The Centre for Ukrainian Canadian Studies
St. Andrew's College
The University Of Manitoba
Winnipeg, Manitoba
R3T 2M7

там могли заспокоїти свої національні прагнення.

Влітку 1899 року в НТШ зібралася українська інтеліґенція, серед них і гості з Києва Черняхівські. Виступ Франка очаровував усіх, у ньому тонка аналіза думки, всестороннє насвітлення подій, влучне дотепне слово, Франка назвала Старицька живою енциклопедією, „він, як діямант розсипав геть навколо проміння свого розуму".

А далі письменниця описує своє перебування в кабінеті Павла І. Житецького, з яким була у великій приязні. Застала його при читанні Франкової статті у Літературно-Науковому Віснику. Подає докладний опис вигляду вченого і його кабінету: попід саму стелю книжки, вчений сидів у глибокому кріслі, сива його борода аж до пояса, блакитні чисті його очі уважно дивились перед собою. На столику праворуч книжки, папери, пера, чорнило. Вчений писав на переміну обома руками, писав твори так само, як і в молодих роках. На колінах в нього лежала дерев'яна дошка, аркуш прип'ятого до дошки паперу.

Коли одного разу прибула до нього у відвідини Л. Старицька, застала Житецького з Л.-Н. Вісником на колінах, очі його сяли захопленням: „Чи ви читали" — звернувся вчений до прибулої приятельки — „оцю статтю Франкову 'З секретів поетичної творчости?' Надзвичайна річ, за все моє життя, а вже можу сказати добре обізнаний з літературою цього питання, але такого тонкого аналізу, такого розуміння питання я в нікого не зустрічав".

Блискуча критика Франкової творчости зберігалася, на жаль, тільки в пам'яті відвідувачки.

В 1902 р. відбувся суд над І. Г. Александровським, співробітником чорносотенного часопису „Киевлянин", який написав наклепницьку, глумливу брехливу й образливу з доносами й обвинувачуваннями ворожости до влади статтю, в якій перейшов міру в своїх натяках і наклепах на Михайла Старицького, Михайла Драгоманова й інших українців. Суд не міг визнати очевидної і злочинної брехні підсудного і засудив його „за клевету". Та тому, що в той час української преси в Україні не було, а три часописи російські про цей суд подали свої виводи писали із своїм забарвленням.

Головною ж метою оскарження згаданого співробітника „Киевлянина" було порушити принципове питання про стан української літератури в Росії. Проте, хоч і на сторінках преси було подане про хід процесу, але правди в російській пресі про суд не було сказано.

Зате зареаґував на подію Іван Франко. Він звернувся до М. Старицького висловлюючи своє обурення, прохаючи про біографічні дані, щоб написати про шляхетність вчинку Старицького. Форма листа і його зміст дали Старицькому велику радість, піднесення, віру, що його життя і праця не згинуть марно. Людмила Старицька назвала цей лист історичним, на жаль він загинув, як і весь її великий і цінний зрхів. Згадує вона, що її відповідь на цей лист Франка може зберігатися у Франковому архіві, бо він згадує про суд у Літ.-Наук. В. 1902 р.

Третя зустріч Л. Старицької з Франком була 1909 р. під час похорону Петра Косача — батька Лесі Українки. Під час панахиди почулися десь у передпокою ридання. Це ридав, притулившись до стіни Іван Франко. Тяжко ридав — пише про це Л. Старицька-Черняхівська. Всі звернули увагу на незнайомого для них. Відправа тривала далі, а коли скінчилася, пан отець зняв фелон і разом з паламарем і хором вийшли з хати. Решта людей обернулися до Франка. Не той Франко, що „сяяв діямантом розумів". Нужденна сухорлява людина, очі згаслі, червоні від сліз, одне високе чоло залишилося таким, як було. Всі обступили Франка — розпитували, як він дістався до Києва. Франко заговорив, і всі зрозуміли страшну трагедію. Оповідав, що втік від ляхів, вони мордували його, покрутили йому руки. Він не може розгорнути кулаків...

Франко просив, щоб його відпровадити до „Ради". А там його обступили Чикаленко, Єфремов, і всі співробітники. Жаль огорнув усіх — тяжчий, як на похоронах. А тоді радились всі над тим, як одвезти Франка назад до Львова. Франка відвезено.

Так відбулася третя і остання зустріч Людмили Старицької-Черняхівської з Великим Каменарем. „День шлюбу, день розцвіту його душевних сил, день передчасної смерти душі...", — кінчить свої спомини письменниця.

Подала за статтею Людмили
Старицької-Черняхівської
Уляна Пелех

ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТИ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

(Продовження з ч. 6)

МИСТЕЦЬКА ПРАВДА

У творчості М. Коцюбинського є чар, що його спершу не завжди завважують. Вчитуючись в його твори, поступово просвітлюється його думка, очищується душа. Душа ніби підноситься вгору від низької буденщини. Письменник не вживає особливих витончених слів, не малює надто барвистих образів, але *сягає до глибокої мистецької правди.* Це не реалізм — ця правда, не фотографія життя у творі, це передана яскраво ідейність твору, яку автор передає, зображуючи життя постатей у творі, їх конфлікти, ситуації з найправдивішою прикметою людини — прагнення юного пориваючого бажання істини.

Тому то твори Коцюбинського оздоровляють людину, підносять її, заставляють прагнути добра й краси. Ось твори: „П'ятизолотник", „Тіні забутих предків", „На камені", „Фата морґана", „Ялинка", „Харитя". Справа не в тому, що життя цих героїв скомпліковане, нещасливе. Важливе, що письменник виводить у творі перемогу правди, красу поведінки героїв.

Коцюбинський змальовує незвичайну людяність, справжній гуманізм. Неґативні риси характеру людини походять з браку належної людської культури, доброго виховання, чи з невідрадних обставин життя людини. Герої творів Коцюбинського виведені у таких ситуаціях, за яких вони можуть стати негативними, але їх зла поведінка, злодіяння походять від браку самоопанування, координації волі й пристрастей, а не з почуття внутрішнього насолоджування злом. От кат, виведений у новелі „Персона ґрата", не відчуває ні задоволення, ні огиди чи страждання від своєї „роботи". Він просто внутрішньо спить, душею спить. Він ходить, їсть, але відчув у собі людину, і він не може тоді вішати. Коцюбинський не припускає, щоб катівське діло вішання людей *могла робити людина.* Це може робити лунатик, але не нормальна, здорова людина.

М. Коцюбинський з тонкою душею, він любить пісню. Тому його творчість *наскрізь лірична.* Там, де автор піддається ліричним настроям, пишучи твір, там бринить пісня. Ось як він висловлюється про впливи на нього пісні:

„Я перелітав на крилах пісні в давнє минуле, я жив у минулому, я бачив, чув, з трепотінням сердечним одчуваю смуток, радість та всі перипетії тих почувань..."

Чи знайоме вам те гостре, до фізичного болю гостре почуття нудьги за рідною країною, яким обкипає серце од довгого перебування на чужині?"

У творі „Дорогою ціною" Остап, колись молодий, тепер старий дід, слухає розмову вітру:

„Що не кажіть, а він живий, той вітер. Він летить здалеку, понад тихими селами і збирає по дорозі, всичує в себе і тишу села, і клекіт міста, шемрання темного лісу, дзюрчання вод і дзвін стиглого колоса. Він несе в собі гомін землі, од тихого бреніння серця до крику смертельної розпуки"...

Коцюбинський майстер пейзажу. Ось осінній пейзаж на початку другої половини „Фата морґана".

„Ідуть дощі... Холодні осінні тумани клубочаться вгорі і опускають на землю мокрі коси. Пливе у сірій безвісті нудьга, пливе безнадія і стиха хлипає сум. Плачуть голі дерева, плачуть солом'яні стріхи, вмивається сльозами убога земля і не знає коли осміхнеться... Міріяди дрібних крапель, мов мерлі надії, що знялись надто високо, спадають додолу і пливуть, змішані з землею, брудними потоками. Нема простору, нема розваги".

Автор любить *образи хмари:*

„Он лине чиста і біла, спрагла неземних розкошей, прозора, легка, з золотим усміхом на рожевих устах, тремтяча бажанням пісні".

А ось характеристика героїв твору „Фата морґана":

„Гафійка стояла міцна, запалена сонцем, з тонким пушком на руках і ногах, мов золота бджілка.

Прокіп обіймав Гафійку. Туга, здорова, чиста — вона світилась на сонці, мов добра рілля, як повний колос, а очі мала глибокі та темні, як колодязне дно".

„Марко не такий. Він як бурчак рвав би каміння, рив береги, з корінням вивертав би дерева. Його слухали б всі".

„Коло Гущі скоро скупчилась молодь. Од нього вперше почули, що села скрізь гуртуються в спілки. Довгими осінніми вечорами велись безконечні розмови та суперечки. У своїм невеличкім гурточку він завів новину — гуртову працю. Разом орали і молотили — все виходило краще та швидше у них, ніж

☞

КУТОК ПОРАД

ПИТАННЯ: від молодої працюючої матері:

Як навчити дитину гарної української мови, коли живу в погоні за часом?

Так, працююча жінка і можливість достатньо присвятити час дитині — це складне питання. Але воно можливе до розв'язання в позитивний спосіб. Бо щоб вчити дитину мови, це не значить, що обов'язково слід кидати всі важливі обов'язки, сідати за стіл, кажучи — тепер будемо вивчати українську мову. Ні. Для осягання цього може служити кожна вільна хвилина і кожна нагода проводжена з дитиною.

Чи це буде дома, під час сніданку, обіду чи вечері, в авті, чи в час відпочинку. Чому б в неділю пополудні, замість кіна, не піти в парк чи до близького лісу і там провести з дітьми годинку-дві серед природи? Це збагатить їхні душі любов'ю до природи та збудить зацікавлення до її явищ. І мова тоді засвоюватиметься легко, самозрозуміло. Послухаймо в цьому питанні порад і арґументів відомого педагога мґр. Тоні Горохович, які вона подає в статті „Праця батьків над мовою дитини", під розділом **„Прогулянки в природу".**

• **Прогулянки в природу.** Прогулянки в природу починаємо з дітьми старшого дошкільного віку (5-6 років). Прогулянки можна поділити на два види: у природу і на підприємства, будівництва, державні установи.

Живучи в містах , наша дітвора не має змоги часто бувати в лісі, полі, на річці, в горах, біля моря, щоб милуватися їхньою красою. А один день, корисно проведений в природі — це тиждень розповідей дитини про свої враження від зустрічі з птахами, деревами, квітами та всіма чарами природи. Дуже корисно проводити спостереження над змінами в природі. Сидячи на лавці в парку, ведемо розмову про квіти, дерева, птахів і тварин. Ось називаємо осінні квіти: айстри, жоржини, фльокси, підійшовши до дерев, знайомимо дітей з вербою, липою, кленом, дубом чи горобиною. Тоді є добра нагода збагатити словник дитини словами: темно-червоний, жовто-червоний, жолуді, каштани, „золота осінь", жовта трава, жовто-зелене листя тощо. Ходячи по килимі жовтого листя, питаємо дитину: „Якого кольору листя липи, дуба, тополі, берези?, „На якому дереві ростуть жолуді, каштани?", „Чим відрізняються листки тополі від листя липи?".

Спостерігаючи явища природи, звертаємо увагу дітей на метереологічні явища: дощ, сніг, туман, уводимо слова, які позначають ці явища. Завваживши вранці, що через вікно нічого не видно, бо туман, дитина зрадіє загадці, яку їй скажемо:

Не дід, а сивий,
Не спить, а стелиться,
Вкриває землю й океан,
А зовуть його... (туман)

У дощеві дні доцільно читати дітям віршики про дощ, грозу чи веселку та бурю.

ДОЩ

У небі хмаронька плила,
Хмарка сльози пролила.
То не сльози — дощ іде,
Йде на жито молоде,
На капусту, буряки.
На зелені огірки.
Хмарка плаче, дощик плється, —
Навкруги усе сміється!

Г. Бойко

Ідучи в природу з дітьми, треба заздалегідь подумати про програму — які явища слід спостерегти, які слова будемо засвоювати, які питання ставити дитині, які віршики взяти з собою, запам'ятати їх, щоб вивчити їх з дітьми.

у людей. Якось сама собою перервалась у селі п'яна парубоча сваволя, бійки та нічний галас. Ті, що недавно робили бешкет, втяглись в роботу, у гуртове читання. Навіть старі хвалили Гущу".

ХАРАКТЕРИСТИКА БАГАЧІВ

„Вони сідали надворі, на вільнім повітрі, а Гафійка виносила їм сало та рибу. Хазяйка, хоч було тепло, напинала на плечі кожух і теж приставала до гурту.

Вони їли і міркували, де що вигідніше продати, хто скільки чого зібрав, хто кого і як піддурив. Рудий Максим мав звичку згортати з столу кришки у жменю та кидати в рот, а після сала облизував пальці. І не тому, що був голодний, а щоб не пропало. Він неспокійно клипав очима, вічно сміявся і повертав на всі боки широкий вид з густим ластовинням. Він завжди на слизьке зводив спокійну розмову".

„Лягаючи спати, він (Підпара, багач) поправляв на стіні рушницю і клав біля себе сокиру.

Т. Г.

ENGLISH SECTION

ITEMS GLEANED FROM UNITED KINGDOM NEWSPAPER

"Lords reject war crimes bill," is the title of a recent news item in the *Irish Times,* June 5, 1990. "On a free vote, the House of Lords rejected the British Government's Bill designed to allow prosecution of alleged Nazi war criminals now living in Great Britain. The voting was 207 to 74, on an amendment to deny War Crimes Bill a second reading in the House of Lords. The defeat does not mean the end of the Bill. Members have made it clear that they will reintroduce it early in the next session of Parliament..."

This news item is of interest to the members of the Canadian Ukrainian community, having survived a traumatic and costly experience involving Nazi war crimes.

The Commission of Inquiry into War Criminals in Canada, headed by Mr. Justice Jules Deschenes, of the Quebec Superior Court, was established by the Federal Government under Prime Minister Brian Mulroney, on February 7, 1985. Several million dollars expenditure later, with almost one million dollars cost to the Canadian Ukrainian community, the Government released the public portion of the Deschenes Report, on March 12, 1987.

That same year, 1987, Imre Finta of Toronto was charged with confinement and robbery of over 8,000 Jews in a Hungarian village in June, 1944. The 77-year old Finta was acquitted of all charges May 25, 1990. As of 1990, two other men are awaiting trial: Stephen Reistetter of St. Catharines, Ontario, is charged with kidnapping 3,000 Jews in Czechoslovakia and Michael Pawlowski, a Byelorussian, of Renfrew, Ontario, faces charges that he murered Jews in 1942.

Lord Hartley Shawcross was the chief British prosecutor at the Nuremberg Trials, 1945-1949, which sent many Nazi leaders to the gallows. Yet in 1990, it was his strong opposition to the War Crimes Bill which helped to defeat it.

In his interview with Valerie Grove, *Sunday Times* June 10, 1990, he explained his position. "We can't pretend that in total war terrible things do not happen on both sides. There were crimes on our side: nothing that compared with the genocide —the Holocoust was a class of wickedness all on its own — but the bombings of Dresden and Hamburg were inexcusable, and worse, Hiroshima and Nagasaki... It is all history now. But the hangings at Nuremberg did not deter the odious crimes of Idi Amin... New trials would be unworkable." He goes on to quote Jewish friends who agree with him that forty-five years later, the war crimes bill opened up many moral and legal issues and they feared the only result would be a rise in anti-semitism.

Paul Barker, a columnist for the *Sunday Times,* June 10, 1990, gives his opinion on the defeat of the War Crimes Bill. He hopes that it is not revived as it will only heat up antisemitism. Racism in France has gotten worse since the "butcher of Lyons" went on trial.

In previous article on June 3, 1990, he questions the Old Testament justice of an eye for an eye. The trial would cover crimes committed in another country, against citizens of another country, by citizens of another country more than 45 years ago. He cites the case of John Demjanjuk, extradited to Israel from the United States, as a legalistic set piece, meant to remind the young what the elders endured. No honour is done to anyone by show trials.

Susan Crosland, in *Sunday Times* article of June 10, 1990, also has some thoughts on the subject of the War Crimes Bill. She felt that the Bill's opponents were troubled by the risk it poses justice itself. More would be lost than gained by retrospective law passed in order to catch man alleged to have committed dreadful deeds 50 years ago. Once you start down that road, what is to stop you writing another retrospective law for no better reason than to punish someone out of step with the government of the day?

* * *

Kiev, Ukraine, was the scene of a month long British trade fair and foreign office exhibition depicting the British way of life. The event began on June 4, 1990, with a television week, as described in the *Daily Telegraph*, London and Manchester, May 30, 1990. The author complained about the title of the festival, "Days of Great Britain in the USSR (Kiev)." the organizers wanted to call it, "British Days in Kiev" but the Moscow would not allow it. So the USSR had to be mentioned and Kiev put in brackets.

Central Television of Great Britain was very busy selecting materials from all four of its TV chanels, providing Ukrainian translations and filling huge trucks with everything from broadcasting equipment to anything else they might need. As organizer

Philip Gilbert explained, "Kiev is rarely explored by people from the West. It is like going to the moon."

The *Sunday Times,* of June 3, 1990, had a much longer description of the week-long festival of British film and television to be opened in Kiev by the Princess Royal and visited by Prime Minister Margaret Thatcher.

A huge lorry travelled to Kiev, filled with projectors, generators, computerized sound- and vision-mixing consoles and miles of cable. It also took tea, coffee, paper and pencils, a toaster and pate. "The organizers were throwing a party for visiting dignitaries but the hotel had no way of toasting bread for the pate they were to be fed."

Gilbert, the general manager of Central Television Productions became very aware of the shortages in Ukraine when asked the Kiev tourist board if it could supply him with two cars for the use of his staff. Cars could be supplied but the British would have to bring their own petrol (gasoline). The British group decided to conduct themselves like native Ukrainians so the truck was filled with a huge supply of Marlborough cigarettes. "They are the local currency," said Gilbert.

The television week was an opener for a month-long celebration of things British in Kiev. But the author of the article wondered how successful this would be. He was afraid that when the people of Ukraine see a cross-section of current British TV programs, including Poirot and Jeeves and Wooster, it will reinforce their view that Britain has a class system society.

"The Spitting Image" was to be shown as an example of comedy, one which the writer considers very offensive. It consists of ugly, rubberoid busts of well-known world figures like the Queen, Prince Charles, Prime Minister Margaret Thatcher, President George Bush, and other important persons. These figures pop out like puppets, saying all kinds of weird and wonderful things. But for the show in Kiev, "Sketches featuring a rubberoid Mikhail Gorbachev have been omitted as a matter of politness."

Some of the choices for movie films were Lawrence of Arabia, The Mission, Henry the Fifth and The Adventures of Baron Munchausen.

As Gilbert explained, "It is all middle-of-road material, because the problems of interpretation are just too great. Documentaries and situation comedies are tricky because British references would mean nothing to the average Ukrainian. Moreover, they have a bizarre way of translating foreign programs. Instead of getting a number of actors to dub each voice, they have one reader, usually a man, who does everyone. It gets a touch confusing in a scene between a man and a woman. In the cinema, a live narrator sits in a booth, translating films as they go along, like an old silent movie pianist. It doesn't seem to worry them."

But, according to Gilbert, all this was minor difficulty, compared to the political minefield. He had booked his team into the only place in Kiev with a vaguely reliable intercontinental telephone lines and the plan was to hold the official reception for the Princess Royal and Prime Minister Margaret Thatcher in its ballroom. But the hotel is owned by the Communist Party and therefore has emotional links with Moscow which the fiercely nationalistic Ukrainians find unacceptable. Said Gilbert, "They made it very plain to me that unless we moved the party to a Ukrainian hotel, none of the local dignitaries would show up."

* * *

An apocryphal story, meaning it is of doubtful authenticity, is being told in Dublin, Ireland. But it could be true.

The Irish people were converted to Christianity by St. Patrick in the year 431 A.D. By the A.D. 700s and 800s, a great monastic system was developed and Celtic monks went as missionaries to the pagan tribes of Scotland and were known to travel west central Europe.

One such Christian monk reached Ukraine. But the inhabitants of that region could not understand his preaching in the Celtic tongue and they killed him. Thus, so the story goes, that the First Martyr for the Irish Language suffered and died in Ukraine.

Helen Raycheba
Edmonton

NEPORANY FELLOWS FOR 1990

The Canadian Foundation for Ukrainian Studies reached an agreement with the newly formed International Association of Ukrainian Studies, Academy of Sciences, Kiev, Ukraine to offer one research fellowship for a scholar from Ukraine. In return, Ukraine would host a Canadian scholar. The fellowship is sponsored by the Neporany Endowment Fund, established by Osyp and Josaphat Neporany of Toronto.

The Kiev-based executive of the International Association of Ukrainian Studies has selected Iurii Lutsenko as their nominee. Mr. Lutsenko will spend a year in Canada researching the historiography of 17th and 18th century Ukraine. He will be based at first at the University of Manitoba, in Winnipeg, and later at the Peter Jacyk Centre for Ukrainian Histori-

☞

THE TOWN OF CRASFTSMEN

A town of Kosiv, surrounded by mountains, situated near the place where Prut and Cheremosh, the two Carpathians' purest rapid rivers join, is often referred to as the town of craftsmen.

There are a lot of folk legends concerning the name of the town. One of them assures it derived from the word *kos* — thus local residents called a thrush. There were lots of them at olden times. There is also another version, according to which Prince Danylo of Halych sent the troops headed by warlord Kosach to defend frontiers. So far, the name of the town takes its origin from his name.

Legends are legends, but the first written document where a mentioning about Kosiv was found is the 1424 charter by Lithuanian Prince Svidrigailo.

Since the 15th century Kosiv had been ruled by Poland. Back in 1472 there was a salt mine and the area's major salt-works. When in the 17-th century the mine caved in, a lake appeared on its site. Local residents claim its depth at some places reaches 130 meters — and is actually twice its diameter.

In 1772, after Poland had been divided, Kosiv was taken by Austria. The new power installed new order. In the 18th century an oil company was set up in the town. But as oil resources were scarce it soon was dissolved.

In 1863 the town became a *povit* (district) center. Its population then grew considerably, new crafts and trades started. The annual Kosiv fair attained a broad renown in the West. Woodcarving, ceramics, carpet making, weaving, brass trade, leather dressing awarded the local residents first with European, and then world fame.

Unfortunately, a decade ago the fair was officially banned. Any attempts at reviving it were inevitably fought down by the local military forces. And only last year the tradition was somehow revived. Having visited the Kosiv market recently we saw a whirl of crowds where the fairs were usually held. There were even foreign license plates to be seen on the cars, parked around the venue.

Thus, the traditions of folk craftsmen didn't fade away; 50 members of the Artists Union of the USSR reside in the 25,000-populated town. Works by the Kosiv masters are displayed in many museums the world over.

Even Stalin's study was furnished with pieces manufactured at the "Hutsulshchyna" artistic items factory in Kosiv. And one of the "Great Leader's" famous pipes was also manufactured there.
Leonid Brezhnev received some of his hunting items from the factory, too.

Unfortunately, not only this marked the last decades of art in Kosiv, as production of incrusted portraits of both Soviet and foreign "leaders" of all sorts were put on conveyor.

The town of Kosiv is know also for its monument to Taras Shevchenko, one of the first in Ukraine, which was unveiled in 1914 and constructed with public funds. Oldman Ivan Boyechko told us that during the Austro-Hungarian and Polish administration the monument was looked after by the authorities. The Germans didn't ruin it during the WWII. And only in 1988 the abandoned bust was knocked off with a construction crane. After numerous appeals in the Republic's mass media, the monument was restored, yet Shevchenko looks now sad and gloomy. By the way, it is as gloomy as the monument of Karl Marx, installed instead of the Stalin monument downtown. The pedestal remained the same, and the bust was replaced right in the night after the sarcophagus containing the body of "the leader of the peoples" had been carried out of the Mausoleum in Moscow.

Still, the town of Kosiv didn't avoid the abundant problems of other cities and towns. There are lack of goods in stores, stoppages in food stuff supplies (even though the local dairy exports its production), lack of buildings for social and cultural life. It is particularly sad to witness all these problems next to the beautiful artwork manufactured by the local folk craftmen.

Andriy Boyechko, (NFU)

---

cal Research, Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta.

Born in 1864, Mr. Lutsenko is a junior research associate of the Institute of Literature, Academy of Sciences. He is a specialist on Hryhorii Hriabianka.

In return, the Foundation decided to send Dr. Bohdan Krawchenko, Director of the Canadian Institute of Ukrainian Studies, to the Ukrainian Academy of Sciences. While in Ukraine, Dr. Krawchenko is to complete work on a monograph, as well as accomplish a number of organizational tasks.

The Foundation invites junior and senior scholars to apply for the 1991 fellowships for one year's study in Ukraine. For further information write to:

CANADIAN FOUNDATION FOR UKRAINIAN STUDIES
500-433 Main Street
Winnipeg, Manitoba
R3B 1B3

Ось віршик Н. Забіли **„Жовтень"**:

Подивись, на видноколі
Мов змінилися ліси.
Хто це їх у жовтий колір
Так барвисто покрасив?
Ой, край річки жовті клени
І берези золоті,
Лиш ялиночки зелені
Залишились в самоті...
І пишаються дерева
Золотим своїм вбранням;
— Це якийсь маляр, напевно,
Догодити хоче нам.
А маляр цей — місяць жовтень
У відерцях чарівних
Жовту фарбу перебовтав
І розбризкує по них.

Спостереження над рослинами дає змогу не тільки збагатити, але й наближує дитині зовнішній світ. Міські діти часто не уявляють як ростуть ягоди, городовина, садовина. „Горох росте на гороховому дереві?" — часто запитують діти. „А де росте картопляне дерево?" — можна почути. Знайомлячи дитину з деревом, з березою, наприклад, питаємо: „Як називається це дерево?", „Якого кольору кора в берези?", а як пізнати її по листках?".

Дуже корисно можна провести прогулянку на річку. Питаємо: „Як називається наша річка?", „Якого кольору вода?", „Що росте на берегах річки?", „Де можна купатися?", „Яким транспортом перевозять людей і вантажі по річці?" Дитина з цієї розмови познайомиться з такими словами як: пароплав, капітан, моторний човен, вітрильник, пасажири, берег, причал, вантаж.

В повище поданий спосіб процес засвоєння мови дитиною проходитиме без тиску, а свобідно і приємно.

В наступних числах ми продовжуватимемо поради цього стилю, як рівнож міститимемо відповіді на біжучі питання. Зацікавлених просимо слати відповіді на біжучі питання на адресу редакції.

ПИТАННЯ:

Мій вісімнадцятилітній син поїхав в Україну відвідати рідних та товаршів однолітків. Минулого літа, перебуваючи два тижні у Львові, він запізнав багато ровесників, з якими під час року переписувався, а тепер, набравши повні валізки книжок: історії, молитовників, співаників, пластових посібників — поїхав. Мушу признатися, що моє материнське серце раділо, коли я спостерігала з яким ентузіязмом він готувався до цієї поїздки. Відкидала я всі побоювання і материнський страх, який час-від-часу прокрадався в душу.

Минулого тижня зустріла я заслуженого, чільного і загальношанованого громадянина нашої спільноти. З його уст я почула, що на Україну молодим людям їхати є небезпечно; що мій син там може щось з'їсти і це, за роки, може відбитися на його здоров'ю; що ми повинні зберігати нашу молодь і не наражувати її на небезпеки в Україні.

Скажіть, будь ласка, чи справді я недобра мама, яка наражає дитину на небезпеку, дозволяючи їй їхати в Україну? Чи Канаді моєї дитини більше потрібно як Україні, сьогодні? Що сталося з патріотичними гаслами, закликами до посвяти, які мій знайомий часто виголошував при нагоді різних свят?

Марта

ВІДПОВІДЬ:

Дорога Пані Марто! Вашу поставу, як матері, можна тільки привітати! Споконвіку українські жінки мужньо подавали зброю своїм чоловікам чи синам і, стиснувши серце, благословили їх на геройські подвиги в ім'я Батьківщини. Адже держати коло себе дорослих юнаків було і є неславно, хоча безпечно. А тут звичайна поїздка на Україну в ролі туриста. Яка ж це небезпека?! Адже 35 мільйонів українців живуть в рідному краю і працюють для нього. Багато з них дійсно ризикували своїм здоров'ям, ліквідуючи наслідки катастрофи в Чорнобилі. Вони ж чиїсь сини, однак рятували край від невидимої смерті. А інші, як наприклад В. Яворівський, ризикуючи свободою своєю піднімали питання екології країни.

Так, виголошувати патріотичні заклики до посвяти це одне, а віддати частину себе — це вже друге. На той другий східець підіймаються тільки справжні сини України. Вони сьогодні борються за її незалежність. Чи не до помочі ЇЙ ми, політична еміграція, готувались понад сорок років?

Любомира

ВЕСІЛЛЯ УКРАЇНСЬКИХ МОЛОДЯТ

В суботу 30 червня ц.р. в Саскатуні відбулось вінчання Дарусі Анни Гишки, дочки п-ва Савелі і Йосифа Гишків з Матвієм Голинятом сином пок. Петра та Настуні Голинятих з Сван Риверу, Манітоба.

Весільне прийняття почалось в домі Дарусиних батьків на фармі в п'ятницю вечором. На цьому вечорі зібрались близькі друзі і родичі молодят, дружки та дружби з дев'ятьох осіб. Це був дівич-вечір. Вечір вінкоплетення почався співами передвесільних і весільних пісень під проводом весільної свахи, Дарусиної стрийни, пані Олгьги Гишки. Дружки молодої під час співів плели і виплели три чудові весільні вінки. Цей прощальний вечір молодої, виповнений рідними звичаями, чарував і зворушував молодих і старших.

В суботу рано, 30 червня в домі батьків молодої, в присутності дружок молодої, відбулась церемонія весільного одягання і убирання молодої до вінчання, а разом з тим було очікування на приїзд молодого з дружбами.

Даруся і Матвій Голінаті

Прибуття молодого. Під проводом весільного старости п. Петра Гишки приїхав молодий з короваєм та сватами — п-вом Петрусею та Володимиром Соколюк. Тут батьки молодої п-во Савеля та Йосиф Гишки щиро вітали дорогих гостей. Відбулась багата гостина-обід, на якому були близькі родичі, друзі — около 100 осіб.

Після обіду відбулась дуже гарна в українців традиційна форма — батьки благословляли молодих, випроваджаючи їх до шлюбу. Після проведеного благословення хлібом молоді, разом з гістьми поїхали до церкви.

Вінчання молодих відбулось в Українській Православній Церкві — Катедрі Пресв. Тройці в Саскатуні. Чин вінчання виконували — парох Катедри о. Максим Олесюк і о. Віктор Лакуста. Весільне прийняття відбулось в авдиторії Української Православної Катедри в Саскатуні.

Молоде подружжя, п-во Голиняті живуть тепер у Вінніпезі.

Н.

БЛ. П. АННА ОЛІЙНИК
ГАМІЛЬТОН, ОНТ.

У четвер 8-го лютого 1990 р. упокоїлась Анна Олійник на 79 році життя.

Анна народилася 5-го грудня 1910 р. недалеко містечка Гаєс, Саск. в родині Василя і Анастазії Гадаїв. Після одруження з Григорієм Олійником у 1924 р., Анна проживала з родиною в околицях Гаєс і Стінен, Саск. до 1942 р., коли вся родина переїхала до Гамільтону, Онт. Родина Олійників були довголітніми членами собору Св. Володимира в Гамільтоні. Анна була довгі роки членкою СУК у відділах: „Калина" та ім. Лесі Українки при соборі в Гамільтоні.

Похоронне богослужения очолив прот. М. Скрумеда, настоятель собору Св. Володимира в Гамільтоні, в сослуженні о. Мирослава Парфенюка. Під час панахиди та похорону співав хор під диригентурою Макара Сушка. Тіло покійної похоронено на цвинтарі Вудленд.

Після похорону відбулася тризна в церковній авдиторії, з короткою програмою. Покійна залишила в глибокому смутку: сина Бориса з невісткою Флоренць; дочок — Єлисавету і зятя Романа Олеського; Віру і зятя Луї Петрова; Орисю і зятя дост. суддю Євгена Федака; та 9 внуків і 4 правнуків.

Раніше упокоїлася дочка Доналдін і муж Григорій.

У пам'ять покійної мами, дочка Орися і зять суддя Євген, склали пожертву в сумі $200.00 на потреби „Вісника", орган УПЦ в Канаді,

Нехай Господь Бог оселить душу спочилої Анни в Царстві Небеснім. Вічна їм пам'ять!

Родина

НАШИМ ДІТЯМ

МУДРІ ПОРАДНИКИ

Був один чоловік. Що його попросять — він усе зробить; що його спитають — він усе знає. Сусіди дивувались:

— Як це ти все вмієш і все знаєш?

— А я з мудрими людьми раджуся, — відповів чоловік. Ще більше дивувалися сусіди, бо ніколи вони не бачили, щоб чоловік їздив куди або щоб до нього хто приїздив. Де ж він з тими мудрими людьми радиться?

Прийшли до нього, подивилися, а чоловік живе сам. Тільки вся кімната в нього знизу доверху заставлена книжками. І сам він сидить за столом, а перед ним розкрита книжка.

— Де ж твої мудрі порадники? — питають сусіди.

— А ось, — водповів чоловік і обвів кругом рукою.

О. Моторний

———————

МАРГАРИТА МЕДЕНЦІ

Я І ЧЕРЕВИКИ

І які за ніч великі
Стали в мене черевики!
Вранці в школу я побіг,
А вони спадають з ніг.
— Я спізнився, бо великі
Стали в мене черевики,
Дуже виросли за ніч...
— Та не в тому, хлопче, річ, —
Вчитель мій на це сказав:
—Ти шнурків не зав'язав!

Марійка Підгірянна

НА ВОЛІ

На зеленій гільці пташка співала. Мила, звучна співанка сад звеселяла. Та зловила дівчинка пташку співучу, та й заперла пташку в клітку блискучу. І дає їй їсти, водичку носить.

— Співай мені співанки! — пташечку просить.

Не їсть, не п'є пташка, сидить тихенько, опустила крильцята, ниє серденько.

— Чом не хочеш, пташечко, їсти і пити? Чи в золотій клітці зле тобі жити?

— На зеленій гілочці любо співати, а в золотій кліточці треба вмирати... Бо в садку на гільці вільно я жила, а золота клітка — моя могила.

Пожаліла дівчинка пташку співучу, відчинила кліточку гарну, блискучу. Стрепенула пташечка втішно крильцями, задзвеніла співанка полем, лугами.

ЯК МИКОЛА СТАВ ХОРОБРИМ

Першоклясник Микола прийшов сьогодні до школи дуже рано. На лавці під високою тополею сиділо двоє дівчаток. Вони дивились на дерево. Щось зацікавило їх там, в очах у дівчаток хлопчик помітив тривогу.

Раптом над великою тополиною гілкою знялася пташка, запищала тривожно. І в ту ж мить біля лавки впало маленьке пташеня.

Микола зрозумів, що пташеня випало з гнізда, а мати його — в розпачі.

Одна з дівчаток взяла пташеня й сказала:

— Якби ж це хто сміливий був зараз у школі... він би поліз на дерево й поклав пташеня в гніздо.

Микола був дуже боязким. Але слова дівчинки вразили його. Невже вона вважає його боягузом?

— Я полізу, — сказав Микола.

— Ти? — запитали дівчатка й з подивом подивились на хлопчика.

Микола поклав пташеня за пазуху й поліз на тополю. Від страху в нього тремтіли руки й ноги, але він ліз і ліз все вище й вище. Поклавши пташеня в гніздо, Микола зліз на землю.

Дівчатка дивились на нього з захопленням.

Василь Сухомлинський

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ УЧИТЕЛЕВІ, ДИРИГЕНТОВІ, ПИСЬМЕННИКОВІ. ІВАНОВІ БОДНАРЧУКОВІ ПРИСВЯЧУЮ

— Олександра В.

Чужа земля, земля Канадська,
Ховає скарби у своїй землі.
І тужить сторона Карпатська,
Бо відлітають журавлі.
На дві землі розбите серце,
Його любов на два світи.
І слово чисте, як озерце,
Якому жити і цвісти.
Земля чужа і рідна,
Ховає скарб. Курличуть журавлі.
Душа надхненна і свобідна,
Вітає в цій і тій землі.
А вічна пам'ять між світами
Мурує монумент один.
Живий в словах, в піснях, думками
Ти поміж нами, України син.

* * *

Вірш з України колишньої учениці
св. п. Івана Боднарчука

———————

ВІЧНЕ ПРОЩАННЯ...

(Виголошене над могилою в день похорону дня 8-го травня 1990)

Цих кілька слів на вічне прощання нашого приятеля, друга, товариша-співчлена Об'єднання Українських Письменників „Слово"...

Скажу тих кілька слів не лише в імені торонтонського відділу нашого товариства, але й в імені крайового голови проф. Олега Зуєвського і в імені д-ра Остапа Тарнавського, голови Світового Об'єднання „Слово" — над могилою покійного Івана Боднарчука.

...Перед часом він ще жив... як співається в одній із сумних надгробних пісень... перед часом — бо ще так недавно, перед кількома днями був повний плянів, сподівався брати активну участь в Сьомому Світовому З'їзді „Слова"...

Активна участь у всьому — мабуть і було найбільш актуальне гасло нашого друга й товариша Івана Боднарчука, українського письменника і педагога. Активна участь у всьому, до чого Покійний брався.

Активність була йому зовсім природнім талантом, як і природніми талантами була його любов до навчання і любов до писання. Про це свідчать написані ним книжки, сотні його бувших учнів, сотні відбутих за його стимулом, і завдяки його праці, громадських імпрез.

Мабуть, ми усвідомимо собі втрату Покійного аж по деякому часі, бо тепер і неможливо нам збагнути, що саме обірвалося з безповоротнім відходом покійного Івана.

На Покійного можна було сполягати, кожне взяте на себе діло сповняв він якнайстаранніше.

Останніми роками, як знаємо, виїжджав на зимові місяці в теплі краї, на Флориду, немов у вирій... Але, повертався вже ранньою весною разом з птицями і знову брався працювати, організувати, допомагати. На жаль, оцей вирій-відхід безповоротній... Не вернеться до нас Іван Боднарчук, працівник і провідник, педагог і письменник. Будемо мусіти жити й працювати без нього, відчуваючи його брак.

Складаємо наше щире співчуття Вельмишановній Дружині і його дітям від Президії Світового Об'єднання „Слово", від Президії Крайового Товариства, як теж від нас усіх, співчленів Покійника з торонтонського відділу. Складаємо наше співчуття не порожніми звичайними словами, але правдивим жалем за добрим незабутнім Другом Іваном.

Нехай же жаль цей дзвонить невгомонним звуком у наших серцях.

Вічна Пам'ять Покійникові!

Марія Голод

МУЗЕЙНІ ВІСТІ

Онтаріо — Філія Музею Українок Канади.

Вже увійшло в традицію, коли щороку Міністерство Культури Громадянства — Онтаріо, нагороджує тих горожан, які добровільно вклали працю в Культурно-освітну ділянку провінції Онтаріо.

Від нашої Музейної Філії цього року нагороджено шість осіб, — Галю Слюзар, Наталку Кулик, Ніну Козій, Ірену Шиповик, А. Пасерб, Галю Ключко. Нагороди одержують за 5 до 15 років добровільної праці. (В нашій Музейній Філії вся праця є добровільна.)

В цьому році така урочистість відбулась 20-го квітня 1990 року.

З пошаною,

С. Степанюк

ЗВЕРНЕННЯ

Слава Ісусу Христу!

Звертаємось до всіх людей доброї волі у дуже важливій справі, а саме, в справі пожертв на ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІЇ для УКРАЇНИ та іншої релігійної літератури.

Наша Церква зобов'язалася вислати для України слідуюче: Молитовники, Катехизиси, Псалтирі та іншу релігійну літературу.

Допомогова референтура при нашій Консисторії вже виробила певну систему реалізування цієї ділянки праці. Від січня 1989 р. почато висилку Біблій та всякої релігійної літератури на приватні адреси в Україні по всіх (25) областях України.

На втримання цієї ділянки праці: друк видань, пересилка і опакування — потрібно 200 тисяч долярів. До жовтня 1989 р. прибуло тільки 16 відсотків потрібної суми.

Фонд Української Біблії для України входить у рамки Ювілейного Фонду Св. Володимира. Всі пожертви кожного місяця проголошуємо у „Віснику", та видаємо офіційну посвідку для потреб доходового податку

Закликаємо всіх людей доброї волі, все наше Духовенство, всі Церковні Громади, складові організації СУС та всі українські установи, якнайскорше допомогти нам в цій акції здобуття фондів на покриття коштів висилок з релігійною літературою в Україну. Жертвуйте на цю святу ціль щедро й сердечно! Робімо це всі разом! Молімо Господа, щоб Він стояв біля наших братів і сестер в Україні і допомагав їм у їхньому священному ділі, — в ділі відновлення Православної Церкви!

Закликаємо слати пожертви на адресу:

UKRAINIAN BIBLE FUND
9 St. John's Avenue
Winnipeg, Manitoba
R2W 1G8
Telephone: (204) 586-3093
582-8709

ВІДДІЛ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ

Стоять: Галя Слюзар, Наталка Кулик, Ніна Козій, Ірена Шиповик, Анастасія Пасерб, сидить — Галя Ключко.

80-ЛІТТЯ П. КУЗЬМИ ПАНАСЕЙКА

28 липня цього року Галина Володченко і Антоніна Ноженко організували несподіванку-гостину для церковного паламаря, довголітнього члена громади, в свій час старшого братчика, пана Кузьми.

Вечером загостили до Панасейок друзі, знайомі і члени церковної управи з головою Миколою Співаком, щоб привітати пана Кузьму з 80-и літтям і побажати йому доброго здоров'я. Гості влаштувалися на подвір'ї під розлогим дубом, а працьовиті жінки з відділу ім. Княгині Ольги заставили стіл готовою вечерею. Антоніна Ноженко, прочитваши імена учасників „несподіванки", передала іменинникові зручне крісло, щоб на свіжому повітрі міг любуватися своїми квітниками, а подвір'я Панасейок повне квітів!

Дружина Таїсія розповіла нам, що ще в Німеччині і Бельгії п. Кузьма все був до послуг священика за що мав писемні подяки, подаровану біблію і образ. Родина переїхала до м. Лондону 1952 р. і включився пан Кузьма в активне церковне життя, виконуючи обов'язки старшого братчика, а останні 10 років — паламаря.

Пішки щонеділі поспішає п. Кузьма до церкви, часом доводиться брати і лік на пів-дорозі, але це не зупиняє нашого працьовитого, дбайливого господаря біля святині.

Нехай цих кілька скромних слів разом з найкращими побажаннями від усіх присутніх додадуть Вам, пане Кузьма, сил і надхнення до дальшої праці. Дай Боже в доброму здоров'ї перешагнути ще одну декаду!

Н. Кузьменко

СИМПОЗІЮМ СХІДНЬОЇ ЕКЗЕКУТИВИ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

В суботу 28-го квітня 1990 року, з ініціятиви і заходами Східньої Екзекутиви Союзу Українок Канади, в парафіяльній залі при церкві Св. Анни в місті Скарборо відбулося друге з черги культурно-освітне зібрання — так званий сімпозіюм.

О годині 10-й рано голова Східньої Екзекутиви пані Стефанія Шпитковська відкрила Сімпозіюм вступним словом, представила сидячих за головним столом, привітала доповідувачів, делегатів, гостей і всіх присутніх. Настоятель церкви, митрофорний протоієрей отець Федір Легенюк, провів молитву, після чого, за програмою, розпочалося слухання доповіді копорала R.C.M.P. — AL White на тему „Алкоголь і наркотики". Він дуже змістовно і яскраво розповів про одну з найболючіших проблем людства в наш час. Проблема наркотиків не є нова. Вона існувала тисячу років раніше, але сьогодні, як ніколи, люди, а особливо молодь, маючи вільний доступ до придбання наркотиків, легальних і нелегальних, почали надмірно зловживати ними. Боротьба з розповсюдженням наркотиків і з алкоголізмом, провадиться в багатьох країнах світу. Щоб вона була більш успішною, ми мусимо бути добре поінформовані і добре обізнані з цією проблемою. Ми мусимо знати, чому люди вживають наркотики і як це впливає на наше життя. Через надмірне вживання алкоголю і наркотиків люди мають особисті і родинні проблеми, збільшується злочинність, зростає кількість аварійних випадків на дорогах і зростають кошти медичної обслуги, бо вживання алкоголю і наркотиків спричинюють різні хвороби людського організму. Які ж причини штовхають до вживання наркотиків? Вони є різноманітні. Депресивний стан, психічні хвороби, нервовість, бездіяльність, поганий вплив товариства і багато інших. Наркотики і алкоголь вживають і чоловік і жінки, молоді і старі, багаті і бідні, освічені і неосвічені люди. Клінік для лікування наркоманії є дуже мало і щоб туди дістатися треба довго чекати. Коли в родині хтось з дітей вживає алкоголь або наркотики, багато батьків цілком не знають що їм робити? Найперша порада — це звернутися по допомогу до фахово тренованих людей, що працюють з молоддю.

Ця доповідь була дуже цікава і повчаюча. В коротенькому дописі неможливо передати все, про що говорив доповідач. Хто має бажання знати більше і цікавиться цим питанням, можна звернутися на адресу:

Parents Against Drugs
70 Maxome Avenue, Willowdale, Ont. M2M 3K1
Tel. (416) 225-6604

Після полудневої перерви ми мали нагоду вітати нашу довголітню редакторку „Променя", пані Наталію Когуську.

У своїй промові п. Когуська зупинилась над завданням Союзу Українок Канади та ціллю організації, особливо відзначивши труднощі які постають перед нами в зв'язку з постарінням членства, відсутністю допливу молодих сил та збайдужінням до зобов'янь членства супроти організації. В своїй промові вона подала деякі рекомендації і побажання щодо успішного проведення праці на майбутнє. Потрібно провадити громадську працю, підтримувати свою Церкву, підтримувати рідні і недільні українські школи, підтримувати свою пресу, не забувати про події, які виникли в рідним краю. Давати поміч українському народові на рідній землі чим хто може, помагати в боротьбі за незалежність, підтримуючи фінансово. Інформувати вільний світ про положення українського народу на його рідній, але не своїй землі. Згідно з програмою організації кожна членка має бути носієм української культури, зберігати релігійні та народні традиції, бути вчителькою рідної мови для своїх дітей. Дуже змістовна доповідь пані Когуської викликала живу дискусію, в якій були зацікавлені всі присутні. Вдячні учасники сімпозіюму з великою приємністю вітали і зложили побажання нашій шановній редакторці Наталії Когуській доброго здоров'яя багато сил та успіхів, а також висловили признання за її довголітню працю в журналі „Промінь". Наша порада членкам відділів Союзу Українок Канади, Східньої Екзекутиви, ознайомитись з доповіддю редакторки п. Н. Когуської, поданої без скорочень в числі 7-8 „Променя", за липень-серпень 1990 року, під назвою „Наші громадські будні".

В додаток до програми сімпозіюму старанням пані Орисі Сушко був висвітлений відео-фільм „Перший літак в Україну". Це були медикаменти — лікарська допомога для дітей, жертв Чорнобильської катастрофи. На екрані ми бачили тисячі людей і тих нещасних матерів, які зустрічали літак на Київському летовищі, з надією на допомогу для своїх хворих дітей. Цей фільм зробив велике враження на всіх присутніх і в багатьох були сльози на очах. На бажання присутніх провели збірку на допомоговий фонд „РУХУ" в Україні. Всі присутні зложили свої пожертви.

Кінцеве слово голови, пані Стефанії Шпитковської, закінчувало програму сімпозіюму Східньої Екзекутиви Союзу Українок Канади. Вона висловила подяку доповідачам, всім учасникам, а особливо відділові ім. Св. Анни в Скарборо та його голові п. Козурко за їх щиру та доброзичливу гостину в час сімпозіюму, як також за їх щедрий дар на організаційний фонд.

В. Яворська
референт „Променя"
Східньої Екзекутиви

ЗВІТ ПРАЦІ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ОТТАВА, 1989-90

Річні збори відбулися 6 лютого 1989 р. на яких вибрано молоду членку Ґалину Безначук-Смирнів на голову на 1989 рік. Заступницями стали Ліза Маларек і добр. Ґеня Божик; рекордовою секретаркою — Люба Подольська; кореспондеційною — Галина Михальчук; касієркою — Рая Боровська; культ. освіт. референтками — Ганя Пилипчук і Люба Шумська. Кіоском займалась Ольга Ільченко. Представниками до КУК були Л. Подольська і Ж. Заячковська. Референткою „Променя" — Г. Михальчук. Відповідальні за СУМК — добр. Ґеня Божик і Рая Боровська. До соціяльного комітету увійшли Г. Желем, Г. Ґанін, В. Савченко, М. Пустяк і К. Лящевська. Відвідування хворих — М. Голюк та І. Тостоварик. До Жіночої Ради — Л. Гірняк та Г. Ґанін. Директором української школи є добр. Ґеня Божик, а учительками — Г. Михальчук і Г. Безначук-Смирнів. Усі оголошення виконувала Дарка Кір. Відомості від Амнесті Інтернешенал приносила Маруся Вудленд. До церковного комітету належали Віра Чіх, Г. Желем, О. Новицька, М. Романюк. У тому році було заплановано переробити і побільшити кухню, та зробити кляси для садочка. В наслідок того було вибрано комітет до якого ввійшли Зора Джексон, Люба Подольська, добр. Ґеня, Галина Желем і Галя Безначук-Смирнів. До телефонічного комітету ввійшли О. Новицька, Н. Филипс, К. Лящевська. Контрольну комісію очолила Ольга Самець. В короткому часі Раїса Боровська не змогла працювати касієркою і ці обов'язки знов взяла Катерина Мосійчук.

У тому році відбулось 9 місячних сходин. В лютому вшанували пам'ять Л. Українки. В березні зробили виставку і продаж писанок та інших українських експонатів. Також добр. Ґеня і Г. Михальчук та Г. Безначук-Смирнів ходили показувати як писати писанки і пояснювали значіння. У квітні влаштували базар, який був дуже успішний завдяки добрим оголошенням. Також в тому місяці п'ять членок були нагороджені за „Валантір сервіс", а це Г. Желем, Ґ. Прокопович, М. Мех, І. Мушка, М. Лазарович. В травні разом з шкільною молоддю відзначили „День Матері", де почесними матерями були Галина Михальчук і Зіна Кислиця. У червні мали традиційне закінчення сезону праці, поєднане тим разом з прощанням Гані Пилипчук з родиною, які виїхали до Ванкуверу. В серпні голова Галя Безначук-Смирнів і Л. Гірняк їздили на Краєвий З'їзд СУС до Ріджайни. У вересні гостили в Горожанському Суді нових горожан. На Храмовому Святі подарували $1000. на потреби парафії. В жовтні гостили групу парафіян-туристів з Парми, Огайо. мали чайне прийняття для панства В. Марко з Торонта. Брали участь у чайному прийнятті для пані Савелі Стечишин і пана Л. Мол з нагоди їх відзначення Ордером Канади. В листопаді влаштовували різдвяний базар, який був дуже успішний. В грудні мали „Коржиковий вечір",

Перший ряд: Ольга Ільченко, Катерина Мосійчук, Ліза Маларик, Галина Безначук-Смирнів, о. Роман Божик, Галина Михальчук, Люба Подольська, Галина Желем, М. Негрич.
Другий ряд: Дарка Кір, Ж. Гавелок, Ліда Кодак, Р. Ґолдвин, Н. Филипс, добр. Ґеня Божик, Марія Мех, Ольга Новицька, Люба Шумська, Наталка Коломницька, Ґлорія Прокопович.
Знимку робила Галина Михальчук.

ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ СУБОТНЬОЇ ШКОЛИ В М. КУРІТИБІ, БРАЗИЛІЯ

З приємністю відзначаємо, що цього 1989 року, кількість учнів нашої школи значно збільшилася. Крім малолітніх дітей, що відвідують садочок, до нашої школи записалось багато підлітків та дорослих.

Садочок ведуть: учителька Анна Н. Ковалюк та її помічниця — Андрея Сидорак. В перших трьох клясах учать учительки: Гануся Б. Мазепа з помічницею Одесою М. Волощук; Одарія Білоніцька з помічником Гіполітом Капланом; Анна Христина Пясецька з помічницею Клавдією Кухла. В 2-ій клясі учителькою є Мірна С. Волошин Ковалюк з помічником Павлом Фуссі. В 3-ій клясі учителькою є Евгенія Б. Мазепа.

Минулого року було організовано додатково дві кляси для дорослих, яких навчає учитель К. Чорнобай. Між ними є пані українського походження, що вже вийшли на емеритуру і вирішили вивчати українську мову. З ними відвідують суботню школу їхні діти та внуки.

Клясу дорослих учнів, які закінчують другий рік навчання в школі, учить Ангелина Чечко.

Деякі дорослі учні через брак часу не можуть відвідувати школу в суботу. Для них у вівторок та п'ятницю створений додатковий курс української мови. Цей курс веде наша директорка суботньої школи пані Євгенія Б. Мазепа.

В нашій суботній школі навчається 139 учнів.

При цій нагоді хочу де-що сказати про нашу директорку Євгенію Б. Мазепу.

Пані Євгенія походить з свідомої української родини. Вона народилась в Бразилії, але з дитячих років працювала в Хліборобсько-Освітньому Союзі в м. Курітибі. Належала до організації молоді та була членом фольклорної групи. Вже дорослою була вибрана головою Жіночої Організації при ХОСі. Від 1969 року, вона очолює українську суботню школу, а також є секретаркою в португальській мові при українсько-бразилійському Клюбі. Її ініціятиву та працьовитість треба подивляти. Молоденька Гануся, її одинока донечка, йде слідами своєї матері.

В місяцях березні та квітні цього року пані Євгенія організувала курс писанок для учнів суботньої школи. Її помічницями були: Мірна С. Волошин Ковалюк, Павло Марсіо Фуссі, Одарія Білоніцька, Гіполіто Каплан, Гануся Б. Мазепа, Одеса М. Волощук, Аддія Кудла, Єлвіра Кудла, Клавдія Кухла і Анна Христина Пясецька.

В курсі писання взяли участь 98 учнів української суботньої школи. П'ятого травня цього року учні суботньої школи відсвяткували Великдень. Свято почалось о 3-ій годині пополудні. Крім учнів та батьків було багато запрошених гостей. Акт посвячення Пасок довершив о. А. Діткун. Після посвячення Пасок діти розважались та співали. Потім школярі одержали премії за писанки. Пані Ірина Рибка, подарувала на це свято велику кількість дитячих іграшок та солодощів. Ці подарунки були використані як премії для наших малих і талановитих писанкарів-школярів. Діти написали 130 дуже гарних писанок. Після роздачі нагород всі присутні в залі були запрошені на смачну пасхальну перекуску.

Кожної суботи після закінчення лекцій учні ідуть до великої залі ХОС'у, де пані Євгенія Мазепа з помічницею учительками учить дітей народніх танців. В цій не легкій праці, її допомагають: Гануся Мазепа, Одеса М. Волощук, Павло Марсіо Фуссі, Гіполіто Каплан та Клавдія Кухла.

Минулого року наші школярі-танцюристи виступили в муніципальному Курітибському театрі Ґваїра, де наша українська громада, відзначувала 1000-ття Хрещення Руси-України. Цей виступ був, як завжди, дуже вдалий.

Вдячні глядачі нагороджували маленьких танцюристів гучними оплесками дивлячись як вони малень-

---

обмінювались переписами і частувались печивом. Прикрасили ялинку традиційними українськими прикрасами в Національному Арт Центрі. Придбали солодощі для дітей на Св. Миколая. В січні подали вечерю на традиційній Маланці, як також займались вечерею на спільний Щедрий Вечір. Вислали допомогу бідним в Бразилії. Комітет відновлення кухні має багато праці в плянуванні, допомагаючи зарядові громади. Рік праці був дуже діяльний і корисний помимо того, що велике ремонтування кухні, кляс і залі, зайняло майже пів року. Видатки були великі, так як у кухні змінено все устаткування.

У лютому, в неділю 1990 року відбулися Річні Збори відділу, спільний обід і знимка членок. На зборах вибрано новий заряд на 1990-91 рік.

Головою стала Ліза Маларек, заступницями — добр. Ґ. Божик і Зіна Волох. Рекордовою секр. — Люба Подольська, кореспонденційною — Галина Михальчук, касієркою — Катерина Мосійчук, культ-освіт — Галя Безначук-Смирнів, соціяльний комітет — Г. Желем, М. Пустяк, В. Савченко, К. Лящевська, Г. Ґанін. Представниці до СУМК — добр. Ґеня і Р. Боровська. До крамнички — О Ільченко, до КУК — Л. Подольська, З. Кислиця, Л. Гірняк. оголошення — Дарка Кір. Суспільна Служба — Л. Подольська і О. Ільченко. До Жіночої Ради Г. Ґанін, З. Джексон, Л. Гірняк. Недільна Школа - добр. Ґеня і Л. Малярек. Амнесті Інтерн. — Маруся Вудленд. Бібліотека — М. Флемінґ і Л. Маларек. Церковний комітет — Г. Желем. В. Чіх, М. Романюк, О. Новицька. Телефонічний комітет О. Новицька, Н. Филипс, М. Неґрич, В. Чіх. Контрольна комісія — Р. Боровська, Г. Безначук-Смирнів,.

Нововибраний заряд буде мати ще досить праці із закінченням ремонту та новим устаткуванням кухні. На осінь, окрім чергової праці, плянується програма відзначення 30-ліття заснування відділу.

ЮВІЛЕЙ ПОДРУЖЖЯ АНДРІЯ і ТЕКЛІ ҐУРСЬКИХ

САСКАТУН, САСК.

В суботу 21 липня рідні і друзі Андрія і Теклі Ґурських зібралися в пансіоні ім. Іларіона в Саскатуні відзначити родинну подію — 70-літній ювілей в житті подружжя Андрія і Теклі.

Господар Ілля Панчук, зять ювілятів, привітав гостей і попросив їх засісти за столом. Головний стіл був гарно застелений вишитими обрусами і прикрашений живоцвітами. Після молитви гості спожили смачну вечерю приготовану жіночим гуртком при пансіоні ім. Іларіона, де ювіляти мешкають вже понад 5 років. Після вечері господар представив гостей за головним столом і сказав короткий життєпис ювілятів.

Андрій і Текля Ґурські одружились 22 липня 1920 року в Новім Селі на Україні, маючи 18 і 20 років. Анрій приїхав до Канади в 1926 році, а наступного року приїхала і дружина Текля з п'ятилітньою донечкою Зеновією, яка відійшла у вічність 1985-го року. Подружжя поселилося в околиці Ґронлид, 26 миль на північ від Мелрорт. Там вони набули фарму і прийнялись працювати, щоб поліпшити життя в новоприбраній країні. Праця була тяжка, а поступ малий, бо це були 1930-ті роки, коли економічні обставини були несприятливі. В 1942 році, вони виїхали до Торонта, де можна було дістати працю на військових фабриках. Після війни вони повернулись на фарму, набувши модерні машини поліпшили господарку, а тим самим і стан свого прожитку. Кілька літ пізніше перебрались до містечка Ґронлид, де продовжували фармерувати до 1975 року. Продавши землю перебрались до міста Мелорорт, де проживали аж до свого переходу до пансіону ім. Іларіона в Саскатуні.

Від самих початків ювіляти включились в громадське життя, щиро працювали на народній ниві. Ювіляти були членами української православної церкви в Ґронлид, були членами народнього дому. Андрій був директором драматичного гуртка, сам грав на сцені, добре співав, часто дякував у церкві. Ювілята любили співати пісні при всякій нагоді. Текля була активною членкою жіночого товариства ще живучи в Україні. Андрій був вояком в 1918 році і проймав участь у визвольних змаганнях під проводом отамана Українських Військ Симона Петлюри.

Для розваги гостей молодий Кристофор Щербій програв кілька пісень на скрипці під акомпанімент своєї мами Корусі Щербій. Гості обдарували їх щедрими оплесками.

Пані Талпаш висловила щирий привіт ювілятам. Внуки Орест і Соня висловили дідові і бабі свою любов, пошану, і побажання всього доброго на будуче. Слідували поздоровлення від достойних урядових одиниць, як також від королеви Єлисавети. Присутні проспівали „Многая Літа". Ювіляти щиро подякували всім за вияв великої пошани до них так чисельно

кими ніжками так завзято виробляли складні викрутаси. Наші малі артисти вже давно відомі Курітибі. Щороку в жовтні місяці тут святкують день Св. Франціска Асісского, то їх завжди запрошують, щоб вони виступили з українськими танцями на площі Ларґо да Ордень. Польська Місія (Консулят), щорічно відзначає день візити Папи Івана Павла 2-го. В парку в м. Курітибі, що носить його ім'я, відбуваються врочисті святкування, на які завжди запрошують наших школярів-танцюристів, де вони демонструють наші народні українські танці.

Часто чуємо закиди, що в суботній школі, бракує фахових вчительок з відповідним знанням української мови. Треба не забувати, що наші учительки та учні — це бразилійці українського походження. Мусимо подивляти їх добру волю та великий ентузіазм з яким вони працюють. Всі вони учаться в бразилійських школах, а в суботу приходять до школи, щоб хоч трохи підучити тих, що ніколи української мови не знали і не чули, але хочуть хоч трохи навчитись мови їхніх предків. Ці молоденькі вчительки роблять величезну і корисну для нашого загалу роботу. Їх треба підтримати й їм треба помогти. Як хто думає інакше, то він є незрячий. Якби ми чекали на фахові сили, яких дійсно бракує, то наша суботня школа давно б перестала існувати. Якраз всім тим, що працюють під керівництвом Пані Евгенії Мазепи, ми завдячуємо існування суботньої школи.

Новозбудований будинок школи не вміщає всіх учнів. Ми знову розсіялись по вільних кімнатах Хліборобсько-Освітнього Союзу, і кожний влаштовується зі своїми учнями як може.

Маємо пляни, які стосуються нашої суботньої школи, але про це я напишу наступного разу.

Ангелина Чечко

прибулих людей. По закінченні офіційної програми гості по черзі ще раз поздоровляли гостей, угощались ювілейним тортом, співали пісень, розмовляли в товариській атмосфері.

З цієї нагоди гості склали $154.00 на пресовий фонд, а ювіляти Андрій і Текля Ґурські $152.00. Загальну суму розподілили порівно на „Український Голос", „Вісник" і „Промінь". Сердечна подяка всім!

Присутній.

ВІДДІЛ ІМ. ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ
СУРРЕЙ, Б.К.

Річні збори відбулися в грудні 1989 р. о 2-ій год. по обіді. Присутніх членок було 38, один гість.

Збори відкрили молитвою, котру провів отець Ізидор Ворончак. Покійних членок вшанували хвилиною мовчанки. Василина Бонар привітала членок. Предсідницею зборів вибрали Анну Шевчук, секретаркою Анну Сигикало. Відбулося за рік 10 зборів, одно засідання. Голова Василина Бонар дала звіт за рік праці, подякувала управі та всім членкам за довір'я і за добру співпрацю. Членки влаштовували обіди на всі свята (храмове, спільне свячене, Йорданська вечер'я) при похоронах, а також дають перекуску кожної неділі після відправи Служби Божої.

Членки відвідують хворих і розносять вечерю на Різдво і Свячене на Великдень.

Працюють членки при Catering, котра подарувала церкві $2000.00 на компютор до канцелярії церкви.

Відділ висилав посилки до Бразилії.

Членки мали виставу писанок з показом писання їх, сестриці доглядають церкву, чистять і вбирають.

Управа на 1990 рік: Василина Бонар — голова, Анна Собул — І-ша заступниця, Роза Скакун, — 2-га заступниця, Єлена Ткачук — секретарка, Анна Собул — коресподенційна секретарка, Викі Глинка — касирка, Галина Куяк — заступниця касирки. Контрольна Комісія — Марія Антонишка, добродійка Ворончак. Сестриці: Ємма Василович, Марія Ґрекол, Ольга Ганкевич, Ірис Копчук, Роза Скакун, Една Ключка, Ґвен Гунчак. Народнє Мистецтво — Марія Манюк, Викі Гишка, Єлена Ткачук, Марія Сорока, Марта Лебедович, Роза Скакун, Багатокультурність — Анна Залубняк, Марія Антонишка, добр. Ворончак. Громадський комітет — Марія Ґрекул, Ольга Ганкевич, Ірис Копчук, Роза Скакун, Ґвен Гунчак.

Недільні обіди: Єлена Ткачук добр. Ворончак. Референтки „Променя" Марія Манюк, Викі Гишка. Представниця до КУК — Анна Залубняк, архіви — Марія Антонишка, Ольга Кравець, Жіноча Рада — Марія Антонишка, В. Бонар, Г. Куяк. При похоронах помагають Роза Скакун і Єлена Ткачук. Українську школу веде В. Бонар. По закінченні зборів всі членки ходили на вечерю до ресторану.

Василина Бонар — Голова

Єлена Ткачук — Секретарка

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОЇ МАРІЇ БАРАН

Ділимось сумною вісткою, що дня 13-го грудня 1989 року в лікарні „Дженерал госпіталь" у Гамільтоні по короткій недузі відійшла у вічність Марія Баран. Народжена 13-го квітня 1908 року в селі Дубки Городинського повіту, Західня Україна, у родині Николи й Анастазії Хорт.

Блаженної пам'яті Марія жила в той час, коли люди їхали в заморські краї шукати кращої долі. Отож Марія 7-го березня 1926-го року одружилася з Андрійом Бараном і молоде подружжя виїжджає до Канади та оселюється в місті Гамільтоні, Онтаріо. Молоде подружжя Господь поблагословив дітьми, а це: Марія, Ганя, Стела, Володимир і Наталя. Всі вони одружені, мають свої родини та до останньої хвилини доглядали свою влюблену маму. Тяжке життя було на еміґрації без можливостей до праці, без знання англійської мови, але Господь є добрий і Він допоміг Андрієві та Марії влаштувати своє родинне життя, Вони старалися належно виховати своїх дітей у християнській родині та дати їм належну освіту. Своєю щирою працею та гарним прикладним родинним життям здобули собі багато приятелів, які шанували їх.

Блаженної пам. Андрій та Марія були активними при громаді св. Володимира від заснування її. Під час будови щиро допомагали чим могли. Тішилися успіхами, коли була закінчена будова та освячення Собору св. Володимира. Діти їх брали активну участь у громадській праці та організації С.У.М.К. Бл. пам. Марія була одною з перших членок Союзу Українок Канади у відділі ім. Лесі Українки при Соборі св. Володимира. Тут Вона виявила велике зацікавлення в багатьох ділянках праці, а саме: вишивання, писання писанок, куховарство. Любила читати жіночий журнал „Промінь". Багато було приготованих обідів, бенкетів, перекусок під її вмілим керівництвом. Жіноцтво любило працювати з Марією, бо вона мала веселу вдачу та вміла заохотити інших до праці. Бл. пам.

Марія з великою охотою виконувала свої обов'язки майже до кінця свого земного життя. Навіть тоді, як була нездорова, любила прийти та щось допомогти в кухні. Довго буде згадувати жіноцтво свою господиню-кухарку бл. пам. Марію Баран.

Якщо ми зайдемо в Собор св. Володимира то побачимо її працю-вишиття. Ось, хоч би поглянути на хоругви, то побачимо образ св. княгині Ольги, вишитий її вмілими руками, а це був проєкт у тисячоліття Хрещення України у св. Православну віру — 1988 р. Її писанки красуються в приятелів, яким вона дарувала. Багато приємних споминів залишила бл. пам. Марія по собі тим, хто мав нагоду працювати з нею та знав її особисто. Вона була вірною дружиною своєму мужеві Андрійові, якого доглядала до останьої хвилини земного життя, примірною матір'ю для своїх дітей і люблячою бабусею і прабабусею. Всі вони оплакували її відхід із цього світу. Бл. пам. Марія старалася, щоб її дім був гостинним і привітним для тих, хто заходив у нього.

Похоронні відправи відбулися в такому порядку: в Неділю 17-го грудня Панахида в „Truscott Bros." — похоронному заведенні, а в Понеділок 18-го грудня чин похорону в Соборі св. Володимира в Гамільтоні. Похоронні відправи очолив о. Михайло Скрумеда, настоятель Собору св. Володимира. Співав хор Собору — диригент п. Макар Сушко. Після прочитання Євангелії о. М. Скрумеда виголосив слово, в якому згадав бл. п. Марію за її віддану працю в громаді та прочитав про її життєвий шлях (некролог). Членкині відділу зустріли домовину при вході в собор із свічками. Несли домовину внуки і один правнук. Під час похоронної відправи членкині тримали світло і почесну службу з прапором відділу Союзу Українок Канади. Тлінні останки покійної відпровадили на цвинтар „Вудлендс" і похоронено поруч мужа Андрія, що впокоївся 11-го жовтня 1985 року.

Після похорону відбулася поминальна тризна в авдиторії Собору св. Володимира в присутности великого числа родини, приятелів і знайомих. Приготуванням тризни зайнялося жіноцтво С.У.К. під проводом Лідії Страховської та Олі Проквот. Пані Лідія Страховська довгі роки працювала з бл. пам. Марією, а тепер оплакує її відхід у вічність. Господарем тризни був др. М. Лазарович, який добре знав її і був близький із родиною Баран. Він висловив співчуття родині від себе та своєї родини. Пан Євген Криворучко — голова Соборної громади св. Володимира висловив співчуття родині від громади і своєї родини. Марія Пилип'юк — голова клюбу стариших громадян висловила співчуття родині, бо бл. пам. Марія була членкою клюбу старших громадян. Пані Галя Олексюк висловила співчуття родині від себе і своєї родини та поділилася споминами про Марію, як близької особи для їхньої родини. Треба згадати, що ці родини — Баран і Волковські разом працювали тоді, як тільки організувалася православна громада, яка пізніше виросла в Собор св. Володимира. Тут Галя Олексюк пригадала про працю молоді С.У.М.К. Вона ніби відкрила книгу спогадів, із якої прочитала про ту працю, яку вони виконували та з якою охотою все те робили. Особливо треба згадати, як працювали їх батьки, щоб їх діти мали свою хату — Церкву та приміщення, де б могли працювати та плекати свою пісню, культуру, щоб зберегти все своє найдорожче. Пані В. Логин висловила співчуття родині від відділу ім. Лесі Українки та від себе і своєї родини.

Від родини син покійної Володимир Баран склав подяку священикові о. Михайлу Скрумеді за похоронні відправи та співчуття і слова про покійну. Подякував диригентові п. М. Сушкові та хористам, жіноцтву за приготування обіду, труноносцям і всім тим, що прибули та взяли участь у похоронних відправах, за вислови співчуття. „Усім Вам щире спасибі від Нашої засмученої родини" — закінчив син покійної Володимир. Просимо Всевишнього Господа, щоб оселив душу покійної Марії там, де всі праведні спочивають.

Вічна їй пам'ять!

Варвара Логин

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРОМЕНЯ"

Одну тисячу долярів склала у пам'ять свого сина Михаліна Журавецька із Де Па, Ман. тож складаємо їй особливу подяку.

Михаліна Журавецька	$1,000.00
Марія Слижук, Давфин, Ман.	$100.00
Д. Ілля Панчук, Мелфорт, Саск.	$102.00
П-во Владислав і Аделя Ваврух, Реджайна, Саск.	$100.00
Орися Леник-Мельник, Едмонтон	$100.00
Відділ ім. Лесі Українки, Оттава	$50.00
Емілія Боднарчук, Торонто	$50.00
Марія і Микола Скоморовські, Китчинер, Онт.	$50.00
Катерина Пасєка, Реджайна	$30.00
Анна Дорош, Саскатун	$25.00
Олеся Голинська, Ізлінґтон, Онт.	$10.00
Джосі Талпаш, Саскатун	$ 5.00
Зіна Новак, Вотерлю, Онт.	$ 5.00
Вікторія Калюжна, Лондон, Онт.	$ 5.00
Д. Окос, Сомерленд, Б.К.	$ 5.00
Михайло Грицюк, Суррей, Б.К.	$ 5.00
Л. Зюбрак, Принц Алберт, Саск.	$ 5.00
Галина Желем, Бімзвел, Онт.	$ 5.00

Придбали нові передплати:

Марія Дорош, Саскатун — 1
Марія Пилипчук, Гвайт Рок, Б.К. — 1
Луїс Корепатніцька, Суррей, Б.К. — 1

БЛ. П. АННА ОЛІЙНИК
ВІННІПЕҐ, МАНІТОБА

У неділю 24-го червня 1990 р. в Севен Овкс госпиталі на 96 році життя упокоїлась Анна Олійник.

Анна народилася в родині Семена і Розалії Фіцичів в селі Березів Нижний, повіт Коломия в Західній Україні в 1983 році.

До Канади приїхала з батьками, чотирма братами і трьома сестрами 7-го травня 1896 року до міста Давфину. Родина Фіцичів поселилася 15 миль на захід від Давфину під горами Райдинґ Мавтин в околиці Косів. Тут вона виростала, ходила до державної школи, де вчилась по українському й англійському. В Косові, при Українському Народному Домі вона брала активну участь. Коли в 1922 році була збудована православна церква Свв. Петра Павла, вона скоро включилася до праці при громаді, співаючи в церковному хорі.

Коли батьки упокоїлись, батько в 1916 році, мати в 1924 році, Анна виїхала до Вінніпеґу, шукаючи праці і кращої долі. У Вінніпезі вона скоро прилучилася до православної громади Св. Покрови і тут вона включилася до церковного хору. Вона також стала членкою жіночого товариства ім. Княгині Ольги, яке в скорому часі стало відділом Союзу Українок Канади. В хорі Анна запізналась з Пилипом Олійником і в липні 1929 року вони подружились.

В той час Пилип був членом Товариства ім. Заньковецької при Українському Народнім Домі і Анна також записалась до того товариства. Кілька років пізніше в 1930 році вона записалася до жін. товариства ім. Лесі Українки при Українськім Народнім Домі.

Панство Олійники постаралися про добре виховання своїх двох дочок Елисавети і Ольги. Обидві осягнули університетську освіту — Елисавета Прокіпчук (як даєтишен) домашньої економіки, а Ольга Шеленберґ — аптекарка.

Панство Олійники обоє були відзначені почесними членами Українського Народного Дому. З нагоди сторіччя Манітоби були відзначені як піонери і з нагоди 50-ліття Української Православної Церкви в Канаді як фундатори. П-ство Олійники стали членами Катедри Пресвятої Тройці 1946 року. Анна Олійник вписалась до товариства ім. Лесі Українки відділу Союзу Українок Канади 1945 року і за її пильну і щиру працю відділ нагородив її почесним членством. Управа громади Катедри Пресвятої Тройці у Вінніпезі нагородила пані Олійник почесним членством у 1974 році. Анна дуже любила читати, передплачувала „Український Голос", „Промінь" і „Вісник".

В четвер 28-червня 1990 року в похоронному заведенні Кропо була відправлена Панахида, а 29-го червня був відслужений чин похорону в Катедрі Пресв. Тройці. Похоронні відправи відслужив митр. прот. Дм. Лучак, який в своїй проповіді підкреслив бл.п. Анну, як свідому українку й взірцеву членку-християнку, при цьому висловив від громади і особисте співчуття родині. Отець Лучак також висловив жаль і співчуття дочці Елисаветі, яка не могла прибути на похорон

мами через недугу перебуваючи в госпиталі в Едмонтоні.

Похована бл.п. Анна Олійник біля свого мужа Пилипа на міському цвинтарі Елмвуд.

Членки відділу Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки відпровадили покійну Анну у вічність гідно і чесно з молитвами і горіючими свічками та своїм прапором у руках.

По похороні, у авдиторії Катедри Пресв. Тройці, заходом жіночого товариства ім. Лесі Українки відбулась поминальна трапеза. Вислови співчуття для родини від товариства ім. Лесі Українки, відділу Союзу Українок Канади, висловила пані Марія Марущак, довголітня приятелька родини Олійників. Від громади і особисто ще раз висловив співчуття митр. прот. Дм. Лучак. Пані Ольга Шеленберґ, дочка покійної Анни, зложила подяку о. Дм. Лучакові за похоронну відправу, дякові П. Зазеленчукові, всім за слова співчуття і всім тим, які допомогли в час їхнього смутку. Дякувала жіночому товариству за приготовлення поминальної трапези.

Покійна Анна залишила у смутку Елисавету і Івана Прокіпчук в Едмонтоні, Ольгу і Івана Шеленберґ у Вінніпезі, та дальшу родину. Муж Пилип Олійник упокоївся у 1974 році. Нехай Господь Бог оселить душу покійної Анни у Царстві Небесному. Вічна їй пам'ять!

По похороні слідуючі зложили датки на Катедру Пресв. Тройці в пам'ять покійної Анни Олійник:
По $25.00 — Анна Ралько, Теодора Гаврисишин, добр. Марія Керніцька, п-во Іван і Ольга Долинчук, Іван Прокіпчук;
— По $20.00 п-во П. Марущак;
—По $10.00 — Михайлина Манастирська;
— По $5.00 — П. Мемка; $2.00 Савеля Кусмайдер.

Ангелина Павлик

БЛАЖЕННОЇ ПАМ'ЯТІ АННА МУДРА

По довгій і тяжкій недузі 3-го серпня 1990 року відійшла у вічність на 88 році життя Анна Мудра, довголітня членка Союзу Українок Канади, почесна членка відділу Доньки України в Ріджайні.

Народилася Анна 16 серпня 1902 р. в селі Кізлів, Камінка Стромілового повіту в Західній Україні в родині Йосифа та Парані Анклевичів. Там відвідувала школу до 10 року життя, а 1912 р. родина Анклевичів виїхала до Канади, шукаючи кращої долі для своїх дітей. Родина поселилась на фармі в околиці Сван Плейн, Саскачеван. Там Анна виростала і продовжувала своє навчання в школі. В молодому віці одружилася з Іваном Кутом, з яким прожила 10 років. Бог поблагословив їх двома дітьми — Семеном і Людвіною. Чоловік Іван захворів і помер на удар серця, заилишивши Анну вдовою на 25 році життя. Тоді були тяжкі часи і Анна з двома дітьми виїхала до міста Реджайни на працю. В скорому часі Анна спромоглася спровадити батьків з родиною, братами та сестрами. Родина з'єдналась, брати пішли до школи, сестри до праці і до школи, баба Анкевич заопікувалась внуками.

Анна цінила освіту, старалась дати освіту своїм дітям. Щоб це здійснилось, мусила тяжко працювати, а тим часом не забувала і свого жіночого товариства і своєї української православної церкви. Співала в хорі і там познайомилась з Василем Мудрим, прекрасним тенором в хорі. Одружившись продовжували цікавитись громадським та церковним життям, були членами товариства „Просвіта", а пізніше членами старших громадян міста Ріджайни. Несподівано відійшов Василь у вічність у жовтні 1982 р., залишаючи Анну в великому горі і смутку.

Анна втратила також свого улюбленого сина в 1970 році на 50-му році його життя. Ця втрата тяжко відбилась на здоров'ї Анни. З ласки Божої тодішній отець парох М. Мороз багато допоміг їй морально для духового заспокоєння. Після смерти мужа Василя Анна перебралась до м. Едмонтону, до своєї доньки.

До Союзу Українок Анна вписалась 1928 року, постійно працювала для добра і розвитку товариства. Була головою відділу кілька років, касіркою, референткою культури, приймала активну участь в різних комітетах. Найдорожчим для неї була її родина, для якої вона щиро працювала.

Анна була лагідної вдачі, мала багато приятелів, які її дуже шанували. Любила свою церкву, була глибоко релігійна і жертвенна, передплачувала „Промінь" від початку 1960 року, передплачувала „Український Голос", любила читати і складати архіви, дбала про розвиток українського суспільства в Канаді.

Муж Василь дякував в місцевій церкві поверх 50 років, Анна співала в хорі довгі роки.

Василь і Анна Мудрі жертвували на церкву Зіслання Св'ятого Духа в Ріджайні, Колеґію Св. Андрея, Інститут Петра Могили, Музей Союзу Українок Канади, „Вісник", „Укр. Голос" і на своє улюблене товариство Союзу Українок, де покійна була фундаторкою.

Похоронні відправи відслужив о. М. Дерев'янка 11-го серпня при допомозі дяків і п. Г. Шипиляка і п. С. Зубко. Після похоронного обіду внука покійної Донна Козак з Едмонтону чутливо оповіла про життя покійної бабуні Анни, а внук Давид Кут з Ванкуверу подякував отцеві за похоронні відправи, дякам за спів, а жінкам за приготування обіду і за обслугу.

Покійна Анна залишила глибоко засмучену родину: дочку Людвіну Козак з мужем Др. Петром з Едмонтону, чотири їх дочки з дітьми (Донна Козак-Опришко, Петруся Флемінг, Катерина Ґрей, Лаурі Козіяк) і троє правнуків. А також невістку Любу Кут, внуків Давида Кут, Юлію Кут Шумук, Івана Кут і Дарсію Кут-Корбун з Ванкуверу і двоє правнуків. В смутку лишились дві сестри: Наталя Мельничук в Келґарі і Катерина Янчинська в Монтреалі.

Батьки покійної померли раніше — батько в 1951 році, а мати в 1958 році. Брати покійної Лаврентій і Каземір також відійшли вже в вічність.

Родині покійної висловили співчуття: від громади Св. Духа — Др. Е. Клапущак, від хору — С. Зубко, від відділу Доньки України — Галя Клапущак і Оля Патрелюк.

Родина покійної склала пожертви на місцеву церкву — $600.00, на „Промінь" — $50.00.

Висловлюємо щире співчуття родині покійної Анни і дякуємо за пожертви. Душу покійної Анни нехай Милосердний Господь оселить у своїм Царстві Небеснім. Вічна їй пам'ять!

Катерина Пасєка,
приятелька

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

У першу річницю смерти нашого дорогого сина **Михайла Журавецького,** який упокоївся 3-го жовтня 1989 року в Бирлінґтон, Онт., а похоронений у Де Па, Ман. в його незабутню пам'ять складаємо $1000.00 на журнал „Промінь".

Горем прибиті родичі
Стефан і Анна Журавецькі
St. Pauls Residence
Box 240. The Pas, Man.

У світлу пам'ять **Єлени Романюк,** яка упокоїлась 29-го липня 1990, складаємо дар — $20.00 на журнал „Промінь". Вічна Їй пам'ять.

Добродійка Марія, Мирослава і Лариса Хом'як
Едмонтон

———————

На свіжу могилу замість квітів бл. п. **Анни Мудрої,** яка упокоїлась 2 серпня 1990 р. складаємо дар — $20.00 на журнал „Промінь". Вічна їм пам'ять! Родині висловлюємо щирі співчуття.

Іван і Сесилія Хрептул,
Едмонтон

———————

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Катерини Коропатніцької** — упокоїлась 12-го серпня 1990 р. даруємо $20.00 на журнал „Промінь". Покійній вічна пам'ять. Родині складаємо щирі співчуття.

Іван і Сесилія Хрептул
Едмонтон

———————

На свіжу могилу моєї дорогої мами, **Л. Хом'як,** яка упокоїлась в Едмонтоні 27 червня 1990 року, кладу китицю квітів і засилаю у її незабутню пам'ять $25.00 на журнал „Промінь", якого мама так любила читати. Вічна їй пам'ять!

Марія Прокопів,
Едмонтон

———————

Відділ Союзу Українок Канади імени Олени Пчілки в Йорктоні, Саск. висилає пожертву в сумі двадцять-п'ять долярів ($25.00) на нев'янучий вінок у світлу пам'ять нашого бувшого о. **Прот. Василія Бойчука.** Дорогій Ользі та всій родині висловлюємо найщиріші співчуття. Хай пам'ять про покійного душпастиря буде вічною поміж нами.

Анна Финюк, голова
Параскевія Семенюк, кор. секр.

———————

Манітобська Провінційна Екзекутива Союзу Українок Канади, — замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Єлени Романюк,** мами нашої членки, добр. Юстини Лучак, — складає $25.00 на журнал „ПРОМІНЬ".

Засмученій Родині висловлюємо найщиріші співчуття, а покійній Єлені нехай буде Вічна Пам'ять!

За МАНІТОБСЬКУ ПРОВІНЦІЯЛЬНУ ЕКЗЕКУТИВУ:
Добр. Галина Слюзар, гол. секр.

У незабутню пам'ять наших дорогих, рідних: мужа і батька **Петра Процишина** — відійшов у вічність 20 вересня 1971 р. і зятя **Івана Цимбалістого** — упокоївся 27 жовтня 1972 р. в їх світлу пам'ять замість квітів на їхні могили засилаємо $50.00 на журнал „Промінь".

Вічна їм пам'ять!

Дружина Петруня Петришин
з родиною
Донвил, Саск.

———————

У світлу і незабутню пам'ять моїх дорогих родичів **— Івана** й **Анастасії Мандриків** з Геірі Гил, Альберта; тато упокоївся на 83 році життя, 3 лютого 1978 р. а мама на 93 році життя 31 березня 1988 р. в їх незабутню пам'ять складаю $100.00 на журнал Промінь". Вічна їм пам'ять!

Дочка Марія Захарук з родиною

———————

Відділ ім. Лесі Українки в Ту Гилс. Альберта складає $25.00 на журнал „Промінь" як нев'янучий вінок у світлу пам'ять нашої членки, бл. п. **Анни Гуменюк** — упокоїлась 17-го травня 1990 р. Вічна їй пам'ять!

Родині покійної висловлюємо щирі співчуття.
Павліна Мулька,
Референтка „Променя"

———————

Замість квітів складаємо пожертву $10.00 на журнал Промінь" у світлу пам'ять **Єлени Романюк** — упокоїлась в м. серпні 1990 р. Вічна їй пам'ять! Родині висловлюємо щирі співчуття.

Софія Гриник і Джені Лопатка
Едмонтон

———————

У шіснадцяту річницю смерти світлої пам'яти покійного мого дорогого мужа **Николи Симчича,** замість квітів складаю дар $50.00 на журнал „Промінь". Покійному вічна пам'ять!

Дружина Юстина Симчич
Давфин, Ман.

———————

У дев'яті роковини відходу у вічність мого незабутнього мужа, старшина У.Г.Армії **Осипа Кваса,** що упокоївся 11 вересня 1981 року у світлу пам'ять покійного засилаю $35.00 на прес. фонд журналу „Промінь".

Марія Квас з родиною
Торонто

———————

Складаємо нев'янучі вінки нашим дорогим і ніколи незабутнім родичам: Мамі — **Катерина Сорока**, (з роду Романюк), у 25-ті роковини упокоєння, відійшла у вічність 19-го вересня 1965 року у віці 62 роки; Тато — **Володимир Сорока** — упокоївся 25-го листопада 1982 року проживши несповна 87 років, в їх незабутню пам'ять даруємо $25.00 на журнал „Промінь".

Вічна їм пам'ять!

Доньки: Ольга Гавришок,
Анна Іванчук, Олександра Линнел
і син Ярослав Сорока.
Норт Бетлефорд, Саск.

Для наших господинь

НАЧИНЮВАНІ ПЕЧЕРИЧКИ (STUFFED MUSHROOMS)

24 середньої величини печерички
2 зубки потовченого часнику
¼ ф. масла (8 ложок)
1 горнятко сухариків
½ горнятка сир-пармесан-тертий
½ ложечки соли
¼ ложечки перцю
2 ложки петрушки — січеної (шапочок)

Відрізати корінці від головок, обчистити. Посікти корінці і разом з часником підсмажити на (4 ложки) маслі. Додати сухариків, сир-пармесан, петрушку. Посолити і поперчити. Залишити.

Окремо, головки покласти на гаряче масло (3 ложки) і обсмажити легко. Складати на таріль.

Начинкою начинити головки, покласти до вимащеної маслом плиткої прямокутної посудини. Зверху побрискати решту маслом (1 ложка). Пекти 15 хвилин при 350.

———————

ЛОСОСЬ (СЕМОН)

1 ф. бляшанка лосося
1 цибуля — дрібно посічена
¼ горнятка масла
2 горнятка дрібних кусників свіжого хліба
1 вбите яйце
молоко
зелена петрушка
1 ложка цитринового соку і терта шкірка
½ ложечки солі
⅛ ложечки перцю

Сок з лосося зляти та додати стільки молока щоб було повне горня; вимішати з вбитим яйцем. Цибулю легенько підсмажити з маслом, вимішати з хлібом. Лосоя обчистити від шкірки і костей; вимішати з рештою складників та дати в помащену 1-½ квартову посудину. Дати до нагрітої печі 350 на 35 хвилин.

———————

VEGETABLE DIP

1 cup sour cream
1 tbs. chili sauce
1 minced garlic clove
½ tbs. horseradish (well drained)
pinch dry mustard
1 tbp. chopped parsley
salt and pepper to taste.

Mix well. Chill. Serve with an assortment of raw vegetables.

BUCKWHEAT KASHA

2 cups buckwheat groats
½ tsp. salt
1 tbsp. butter
5 cups water

Spread buckwheat groats in a pan and place in a slow over (250⁰ to 275⁰F.). Heat, stirring occasionally, until the groats feel dry to the hand and are very lightly toasted. This gives Kasha a pleasant nutty flavour.

Combine buckwheat with water, salt and butter. Boil for 15 minutes, then put the pot in a 350⁰F. oven. Bake for 30 minutes, lower to 300⁰F. and bake 30 minutes more.

Kasha may be served with scalded milk as a cereal, or served with a sauce; fried diced bacon and onions or with bread crumbs browned in butter.

———————

NALYSNYKY

2 cups milk
3 eggs
3 tablespoons melted butter
1½ cups Aunt Jemima Pancake Mix
½ teaspoon baking powder

Beat eggs, add milk and melted butter. Sift dry ingredients and add to the egg batter, baking until smooth. Pour only enough batter to make pancakes 3 inches in diameter. Fry in a heavy cast iron or pancake grill. Brown each side for about a minute.

Put a tablespoon of cottage cheese filling on each small pancake and roll up like a jelly roll. Arrange in a glass pan in two layers. Sprinkle ¼ cup of melted butter and heat in slow oven for about ½ hour. Serve with sour cream if disired.

Cottage cheese filling:

4 cups dry cottage cheese
1 egg
2 tablespoons melted butter
½ cup fine, dry bread crumbs without crust
Salt to taste

Blend together until smooth.

———————

МАРИНОВАНІ ОСЕЛЕДЦІ

Виполоскати кілька товстих оселедців молочаків в кількох водах, розполовити, вийняти хребет і ости, осунути шкіру і намочити на шість годин, міняючи води зо два рази, накінці намочити в молоці. Молочко розтерти ложкою і розпустити винним оцтом і сметаною. В кожну половину оселедця наложити краяної в качілці цибулі, звинути, зішпилити дерев'яною зубною шпилкою. Зложити в слої, додати кілька зерен перцю і бібкового листя та залляти молочком. Готове за день. Можне також постояти довше.

CANADA SAVINGS BONDS.

THEY'RE SAFE, SECURE AND CASHABLE ANYTIME.

Once again, it's time for Canada Savings Bonds and this year the sales period is from October 18 to November 1. Buy your new bonds wherever you bank or invest starting October 18. You may date your payment November 1, the day the new bonds start earning interest.

Safe and Secure. Canada Savings Bonds are fully guaranteed by the Government of Canada. They never fall in value.

Cashable Anytime. Canada Savings Bonds can be cashed at any time. Your money is always available when you need it.

Good Interest. Canada Savings Bonds offer a good, competitive interest rate each year. This year's interest rate and purchase limit will be announced in mid-October. Details will be available wherever Canada Savings Bonds are sold.

Don't be late! Remember, November 1 is the last day you can buy the new bonds at face value. But the bonds may be withdrawn from sale at any time.

ON SALE OCT. 18 TO NOV. 1

Canada Savings Bonds

Les Obligations d'épargne du Canada

Canada

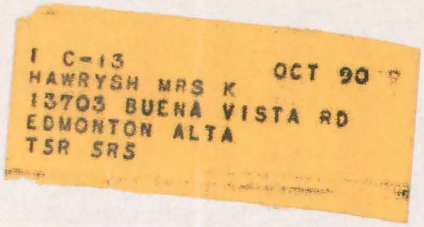

Видання, що їх можна набути в Централі Союзу Українок

РЕЛІГІЙНІ

СВЯТА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ,
Прот. д-р І. Стус
(Feast DAYS OF THE ORTHODOX CHURCH
(Bilingual) ..... $ 5.00

ІСТОРИЧНІ

ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ (м'ягка обкладинка)
Н. Когуська 1.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ (тверда обкладинка)
Н. Когуська 2.00
ПІВСТОЛІТТЯ НА ГРОМАДСЬКІЙ НИВІ
1926—1976 Н. Когуська
A HALF-CENTURY OF SERVICE TO THE
COMMUNITY) Bilingual 40.00
СИМОН ПЕТЛЮРА, Вільний Університет
у Мюнхені 5.00
НАРИСИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
3 томи:
1-ий том ВИДАТНІ ПОСТАТІ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
С. Стечишин,
2-ий том УКРАЇНСЬКІ КОМПОЗИТОРИ
С. Яременко
УКРАЇНСЬКА ДРАМА Й ТЕАТРАЛЬНЕ
МИСТЕЦТВО НА ІСТОРИЧНОМУ ШЛЯХУ,
В. Ревуцький
3-ий том УКРАЇНСЬКЕ ОБРАЗОТВОРЧЕ
МИСТЕЦТВО, І. Кейвам
(ESSAYS FROM THE HISTORY OF
UKRAINIAN CULTURE) Bilingual 10.00
UKRAINIAN CANADIAN — UWAC
(English only) 10.00

ЛІТЕРАТУРА

АПОСТОЛ ЧЕРНІ, О. Кобилянська 15.00
ПІСНІ МОГО СЕРЦЯ, Дарія Могилянка 2.00
ДУМКИ ЛЕТЯТЬ НА УКРАЇНУ,
Д. Могилянка 2.00
CANADIAN TAPESTRY, Daria Yanda
(English only) 2.00

МИСТЕЦТВО

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND
STITCHES, UWAC (English) 8.00
COOKBOOKS—COUNTRY COOKERY,
UWAC Roblin 10.00
Ukrainian Daughters Cook Book
UWAC. Regina $12.00

ПРОГРАМИ

НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ, ПІСНІ З НОТАМИ
НА СЛОВА Л. УКРАЇНКИ, С.У.К. 5.00
ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ 100-РІЧЧЯ З ДНЯ
НАРОДЖЕННЯ Л. УКРАЇНКИ 1.00

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

П'ЄСИ ДЛЯ МОЛОДІ, С.У.К. 1.00
ПРОГРАМА НА СВЯТО СВ. МИКОЛАЯ
С.У.К. 1.00
ЧАРІВНИЙ ДІЯМАНТ,
М. Погідний Угорчак 1.00
ХОДИТЬ СОН КОЛО ВІКОН,
Рада Української Школи 1.00
ДИВИСЬ, СЛУХАЙ ГОВОРИ, С. Василишин
Кн. 1, Кн. 2, Кн. 3 (Each) 3.00
РЕЛІЙНІ ПІСНІ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ
П. Пауш 1.00
ДУХОВНІ ПІСНІ, С.У.К. 4.00
ЗБІРНИК ДЛЯ ДІТЕЙ, Анна Данилович 5.00
EASTER, F. Pelech 1.00

PROMOTIONAL SUPPLIES

ПОРТРЕТИ Л. УКРАЇНКИ, О. КОБИЛЯНСЬКОЇ,
Н. КОБРИНСЬКОЇ, Т. ШЕВЧЕНКА,
й І. ФРАНКА ..... (Ea.) 1.00
СУК ПРАПОРИ ((FLAG)
СТРІЧКИ З ІМ'ЯМ ВІДДІЛУ RIBBONS WITH
UWAC BRANCH NAME 35.00
SMOLOSKYP'S 10.00
SPOON'S WITH SMOLOSKYP 5.00
HASTI NOTES AND ENVELOPES WITH
SMOLOSKYP INSIGNIA ..... (Doz.) 3.00
PLACE CARDS WITH SMOLOSKYP
INSIGNIA ..... 50 car 10.00
SERVIETTES WITH SMOLOSKYP
INSIGNIA ..... 100 ser. 5.00
POST CARDS: ST. VOLODYMYR, ST. OLHA,
ST. VOLODYMYR, ST. OLHA ..... each 0.50
VIDEO CASSETTE: V.C.R. 100th ANNIVERSARY
UKRAINIAN WOMEN'S MOVEMENT
PART I (English only) 20.00

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA
612 — 24th Street East
SASKATOON, SASKATCHEWAN
S7K 0L1